

ROZSATEJ
 kitűnő feint-ápolószert 2 K
 fiatalos üdéséget kölcsönöz a bőrnek.
 balzsamszappan hozzá 60 f.

OSAN kitűnő fogápoló száj-
 víz K 1.76, fogpor 88 f.

TANNINGENE legjobb
 hajfestő szer 5 K
 Hetekig megmarad és nem engedti festékét.
 Sötétszöke, barnára és fekete.

ANTON J. CERNY, Wien, levélcím
 XVIII. Carl Ludwigstr. 6. Lerakat I. Maximilianstr. 9.
 Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

A MARGIT-CREME a fővárosi hölgyek kedvence
 szépítő szere, az egész világon el van terjedve.
 Páratlan hatása szerencsés ösztesítésében rejlik, a bőr
 azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt
 észlelhető.
 Mivel a **MARGIT-CREMET** utánozzák és hamisít-
 ják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak
 ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.
 A **MARGIT-CREME** ártalmatlan, zsírtalan, vegy-
 zista készítmény, amely a külföldön általános felhívást keltett.
 Ára 1 K. Margit-szappan 70 fill. Margit-póder 1 20.

Gyártja Földes Kelemen laboratóriuma Aradon.
 Kapható minden gyógyszerár, illatszert- és drogua-üzletben.

Csak a jó tör utat

magának. Soha új-
 donásig nem vált oly
 gyorsan közkeletűvé,
 mint a szabadalm.

**Hamu-
 rosta.**

Oly egyszerű és nagy-
 szerű, amilyen, sok
 idő és fáradságot ta-
 karít meg és sok ve-
 sélytől óvja meg önt.

Folyosóra menés,
 fajtás, lóhátsá a
 multó. Vele a vasalás
 élvezet. Már az első kísér-
 let elragadja és hálásan tovább ajánlja. Kérjen ingyen és bérmentve
 illusztrált leírást. A Hamurosta darabja **K 2-80.** Kapható minden
 szaküzletben. Vezetékező **ÁRAK és TÁRSÁ**
 Budapest, VIII., József-körút 33. — Postai szétküldés utánvéttel,
 vagy az összeg előzetes beklüldése ellenében.

Dr. Gaspary-féle gépek

és gyártási rendszere mindenütt kipróbált és
 mint elsőrendűnek ismeretesek. — Homok, kö-
 bányahulladékok, szilik stb. ilyen anyagokból,
 falaszórtó gépek, tetőcserepek, padlólapok, szator-
 nacsók, vályuk és egyéb termékek előállításá-
 sához szükséges gépek és formák különböző
 árban. — Kérjük gyárunk megtekintését.
 222. számú általános jegyzék ingyen.

Dr. GASPARY & Co.
 :: MARKRANSTADT, Leipzig mellett. ::

:: Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre. ::

:: Egy szelvény ::

1 szelvény 7 K
1 szelvény 10 K
1 szelvény 12 K
1 szelvény 15 K
1 szelvény 17 K
1 szelvény 18 K
1 szelvény 20 K

3-10 méter hosszú
 elegendő teljes férfiruhához
 (kabát, nadrág és mellény)

:: ára csak ::

Egy szelvényt fekete szalonkabóhoz 20.— K-ért, éppúgy fel-
 öltözöket, turistalónt, selyemkamzart gyári áron kívül
 a mindenütt ismert megbízható és szolid postógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn 126
 Minták ingyen és bérmentve.

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szöveteszköz-
 lelt direkt a gyártás helyén Siegel-Imhof cég-
 nél rendel. Ürjási forgalma miatt állandóan a legnagyobb
 választék a legújabb szövetekből.

» SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK! «
 Bármily megrendelés teljesítése szigorúan mintához és figyelmes.

Korszakalkotó találmány!!!

Sérvben
 szenvedők különös
 figyelmét felhívom

cs. és kir. szab. pneu-
 matikus pelottával
 ellátott sérvkö-
 börmre. Ezek az egye-
 dül kötelek, melyek
 teljesen fájdalom-
 nélkül viselhetők,
 mert a pneumatikus
 pelotta a legérősebb
 rugó nyomását is
 érzéktelenné teszi
 és a legrégibb és a leg-
 nagyobb sérvet is fáj-
 dalmatlanul és teljes biztonsággal vissza-
 tartja. Ezernyi elismeréssel a legelőkelőbb orvosi-
 saktól és tanároktól. Képes árjegyzéket ingyen
 és bérmentve küld.

KELETI J. cs. és kir. szab.
 sérvköbök gyára
 Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.
 Alapítva 1878. Telefon 13-76.

Piros arcz, Piros orr, Piros kéz

sohasem volt divatban és minden nő és férfi igyekszik ezektől a csunya bőrbántal-
 maktól a seplő és pattanással együtt megszabadulni a legrövidebb idő alatt. :: ::

8 nap teljesen elegendő, hogy vörös arcza, vörös orra, vörös keze hófehér, tiszta
 és finom legyen. Csakis a híres bőrápoló szerekhez:

Diana krém-, Diana szappan-
 hoz kell fordulni, akkor nem lesz többé piros orra, piros keze, piros arczbőre.

Több mint egy millió köszönő levél igazolja a fenti körülményt.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan;
 amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-
 színű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-crém (nappali és éjjeli
 használatra) 1 kor. 50 fill.
 Egy üvegtégely Diana-crém (csak éjjeli használatra)
 1 kor. 50 fill.

Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.
 Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt
 (fehér, rózsá, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógyárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körút 5.
 (A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvétellel eszközöltek.)

VASÁRNAPI UJSÁG

25. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.)
 SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.
 BUDAPEST, JUNIUS 19.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám Előfizetési Égész évre — 16 korona A «Világkronika»-val Kálmódi előfizetésekre a postailag meg-
 Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Ára 40 fillér. feltételek: Félévre — 8 korona negyedévenként 80 fillérrel határozott viteldij is esatolandó.
 Negyedévre — 4 korona több.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ ISMERETLEN ARCZKÉPE.

Az az ÜNNEPÉLY, melyre a szent korona adomá-
 nyanozója: II. Sylvester pápa dicsőítésére
 Fraknoi Vilmos hazafias bőkezűségéből
 állított emlék leleplezése alkalmat szolgálta-
 tott, jelentékeny részben a Vatikán melletti
 nagykövetségünk palotájában: a Palazzo di
 Veneziában folyt le.

Április 16-ikán, szombaton a laterani fő-
 egyházban tartott mise és az emlék leleple-
 zése után az egyesületeknek és intézeteknek
 az ünnepre kiküldött képviselői és az összes
 magyar zarándokok, élükön a püspökökkel a
 nagykövetségi palotába vonultak, hogy hódol-
 latukat és hálájukat tolmácsolják gróf Szécsen
 Miklós nagykövet előtt, kit királyunk az ő
 személyének ezen ünnepélyen való képvisel-
 tetésével még külön is megbízott.

Másnap, vasárnap este a nagykövet estélyt
 adott, melyen az összes zarándokokat fogadta.
 Szeretettelőssága elbájoslta a megjelenteket,
 kik zarándok útjuknak ünnepélyei között há-
 lás emlékezetükben tartják meg azt, melyen
 Szécsen gróf és hitvese üdvözölték honfitár-
 saikat.

Harmadnap, hétfőn este a nagykövet és
 neje fényes ebédet adtak, melyen megjelent
 Respighi bibornok-püspök is, ki az «örök vá-
 ros és az egész világ egyházainak laterani fő-
 és anyaegyházában» a szent atyát, mint Róma
 püspökét a Sylvester-ünnepélyen és Sylvester
 pápa emlékének átvételénél képviselte.

A velencei köztársaság hatalmas alkotású
 palotájában adott ünnepélyek alkalmából a
 nagykövet a palotában történt átalakításokat
 magyarázva, figyelmünket felhívta a királynő
 ismeretlen arczképének az egyik teremben fel-
 függesztett fénykép-másolatára, melynek ere-
 detije az olasz pénzügyminiszteriumban őriz-
 tetik, de értesülése szerint egyik művészeti kiál-
 lításban közszemlére tétetett ki. Nagy érdek-
 lődéssel jártunk a dolog után és megtudtuk,
 hogy az «Associazione artistica internazionale in
 Roma» rendezi a kiállítást, mely néhány nap-
 pal Rómába érkezünk előtt nyílt meg. A tár-
 sulat szép helyiségei a Margutta-utcában van-
 nak és itt rendezett XIX. századi száz női
 arczképből kiállítást (Mostra di Cento Ritratti
 di Donne del Secolo XIX.) és pedig már el-
 halt művészek műveiből. Ezt a kiállítást min-

den érdekessége mellett sem lehet összehason-
 lítani sem a Londonban, sem Párisban, sem
 Berlinben rendezett hasonló kiállításokkal, már
 azért sem, mert még nyomatok is szerepeltek
 a száz női arczkép között. Különös figyelmet

érdemeltek azonban Lenbachnak Rómában tar-
 tózkodása idejéből: a nyolczvanas évekből
 származó krétarajzai és pastelljei, számra 12,
 melyek méltó feltűnést keltettek és köztük
 különösen a kiállítás főrendezőjének, Miscia-

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ ISMERETLEN ARCZKÉPE. — Szeged József festménye az olasz pénzügyminiszteriumban.

A KONT-ESET.

— Fantasztikus regény a XXI. századból. —

Irtá Szemere György. (Vége.)

XVIII.

telli őgrófnak családjából: Misciatelli Aurora marchesa gyönyörű feje.

Canova szobrai után készült metszetek közül láthatók voltak Napoleon anyja: «Napoleonis mater» továbbá «Leopoldina Esterházy-Lichtenstein» és Carolina Annunziata, nápolyi hercegnő. Dávidtól Paolina Borghese olajképe.

Bennünket azonban legjobban érdekelt Erzsébet királyné arcképe, mely a nagy terem egyik hosszú falán felállítva magára hívta a szemlélő figyelmét.

A művet az olasz pénzügyminiszterium állította ki. A kép állítólag a nápolyi királyné megszüntetése után jutott Rómába. Miért éppen a pénzügyminiszteriumba, sejtetni is alig lehet, ha csak nem valamely nápolyi felosztott országos hivatalból vitették át Rómába.

A kép Sogni József műve. Sogni Olaszország előkelőbb művészei közé tartozott, ki a bolognai művészi akadémia, majd a milánói Breza-akadémián volt tanár.

A mű a királyné a trónszék előtt állva ábrázolja. Baljával hermelinek palástját gyöngéden fogja, míg jobbát asztalon pihenteti, melyen a fejedelmi jelvények: a koronák és a jogar vánkons nyugszanak.

A királyné arczán előlik az az elragadó báj, az a szeretetreméltóság, a szívjóságot visszatükröző az a tekintet és az a fejedelmi szépség, mely áthatja a lelkeket és hódolatra gerjeszti különösen a hálás magyart.

Baró Forster Gyula.

NYUGALOMVÁGY.

Ha meghalok, engem harang ne sirasson,
Harang ne sirasson, pap ne búcsúztasson,
Sok nép se kíséreljen, fekete gyászt öltve;
Valahol egy zugban,
Csöndesen, tanutlan
Tegyetek le engem a jó anyaföldbe.

S tegyék síromat földdel egyenlővé...
Bár a bozót s vad fű mielőbb benőné
Aranyos betűkkel kő ne álljon örül,
Csak a zúgó nyármak
Lombja hirtelen árnyat,
S nőjön új meg új sarj a vadrózsa-tőrül.

Madár ha találgajon a jeltelen sírra;
Búját ott, tavasszal, fűlemüle sírja,
S téli zimankóban, szakadó nagy hóban
Kis czinege lejlen
A zimankó ellen,
Százaz levelek közt, enyhet a búvóban.

Hímet szövő álom ne boruljon én rám,
Porladozom békén, öntudatlan, némán,
S az évezredeknek úgy folyjon felettem
Szám nélküli száma,
Az Idő hulláma,
Mint rég, a mikor még világra se lettem.

Vargha Gyula.

ELSŐ LÁTOGATÁS.

Először jött a Balaton.
— Oly rég várlak — zsongták hullámai —
Hányszor öleltek nádas partomon
Mélá dalnokom legszebb álmai...

Aztán a borágos Halom
Követe: langy, ibolyás fuvalom
Repdesett hódolatlan utadon,
Ifjú hitvesem, édes angyalom.

Aztán a zsendülő mezőn
A kis pacisirta víg dalba fogott:
— Isten hozta, ki után epedő!
Dalostársam hí szíve dobogott!

Aztán a mosolygó falunak,
Kis templomnak zengő harangszava.
A diófáink... tárt nyitott kapunk...
Mind azt mondták: «Oh, hogy vártunk hazat!»

Aztán jött az édesanyám.
Az ő ajkán már elfogyott a szó.
Oh, a hogy ő várt rád és reám:
Szóval az, édes, ki sem mondható...

Lampérth Géza.

«Az a törvény, a mi láb alatt van, kiirtandó, ha alaptörvény is, csak a fejlődést biztosító és előmozdító törvények tűrhetők meg a Corpus Jurisban; különben annyi új törvényt kell hozni, mint a mennyi életviszony szabályozásra szorul, a telmésnek arányban kell állania a növekedő szükséglettel ezen a téren is.

«Csak oly monopóliumoknak van jogosultságuk, a melyek nem sértik egyesek érdekeit; az állam, polgárai rovására, nem üzérkedhetik; legföljebb az érdekekben szerepelhet, mint közvetítő. A buzát például az államnak kell a termelőtől megvennie, mert az jobban értékesítheti azt, a maga hitelével és tekintélyével kedvezőbb piacot teremthet számára, mint jobb minőségű terménynek, emelheti az árát s kiköplalhatja a szűkmarkú keresletet. Semmi értelme nincs annak, hogy valameddig az elsőrendű gyümölcs, vagy portéka esetleg tiszszerte nagyobb áron kél el, mint az alsóbbrendű: az első minőségű búza, a melyre, valameddig finom süteményt esznek az emberek a földön, mindig szükség lesz, ugyanazon az áron dobassék piacra, mint a fele értékű francia vagy olasz gabona...

«A gyermek nevelését elvben az állam tartozik ellátni; ott, a hol nem látja el, ellenőrizni tartozik azt. A rossz erkölcsű szülők gyermekei törvényesen kisajátíthatók az állam terhére s köztintezetekben nevelendők...

Mint a fenti szemelvényekből látható, a Kont által benyújtott törvényjavaslatok főképpen a népjólét előmozdítását, a nemzeti vagyon öregbítését célozták.

Első nagy beszéde alkalmával tizenöt ilyen javaslatot nyújtott be Kont, — köztük a vízjog revíziójára vonatkozó, — s valamennyit törvényerőre emelte a Ház, illetve magas szenzítésével a király. Ausztria, bár a nagy készüldés feltételekre méltán okot adhatott volna, hozzájuk sem szólhatott, a testvér két állam közjogát távolról sem érintette a javaslatok egyike se. Kont megmutatta, hogy így is lehet dolgozni.

A Kont-estét történetéből immár alig hiányzik egyéb, mint azoknak az eredményeknek bemutatása, a melyeket hazánk nagy reformszénije alkotásaival a nemzet újáteremtése, a haza megmentése körül elért.

Elérte, hogy a haza földje azoknak a kezébe került, a kik azt legjobban szeretik, imádják, mint hajdantan a tüzet pogány őseik. Az új gazdálkodási rendszer, a melyhez az első évi kedvező eredmény után egyszeribe hozzászokott a földműves, meghozta gyümölcsét. A földmívelési miniszterium által kiadott statisztikák tanúsága szerint mennyiségben legalább 100, értékben 200 százalékkal több nyers anyagot termelt a föld Kont óta, mint azelőtt. Ennél fogva két-háromszorosára szökkent fel a föld ára s mi természetesebb, minthogy a nagybirtokosok saját érdekében önként megváltak latifundiumaiktól a földműves javára, annyival is inkább, hogy a konzorcium által létesített vállalatokba befektetett pénz rengeteg kamatot hajtott. Négy év múltával annyira felszökött részvényeik értéke, hogy Kont beválthatta szavát: 400 millió korona helyett 800-at fizetett vissza azoknak az uraknak, a kiknek naivságából megkezdhetette az ő nagy reformmút... A paraszton kívül hovatovább mindenki részvényes akart lenni; az érekek, püspökök maguk kérték a holt kézen levő birtokok szekularizációját, hogy szaporíthatassék egyházmegegyék jövedelmeit. Megrendíthetetlen hitelt volt Kont minden intézményének és méltán, mert hiszen még csak a kezdetén voltak az országos vagyon mozgósításának az amerikai nagymesterek s máris megkésztették befektetett tőkéiket.

A temérdek felszabadult, pénzzé változott érték, a mi a birtokforgalom föllendülése folytán folyóvá lett a volt nagybirtokok kezében, mind részvényért kiabált. Talán a Low-féle Missisipi-részvények sem voltak olyan káposk annak idején, mint az Ameriko-hungarian company-éi. S Kont gondoskodott róla, hogy az amerikai tőkeket bizonyos föltételek mellett kötelesek legyenek részvényeiket kiadni a kezükből. Ki is adták. Az urak kivettek volna a kezükből még annyit is. Tizenöt év múlva csak azoknak az idegeneknek kezén maradtak csak egy részvény is, a kik nosztrifikáltak.

ták magukat. Ilyenek sokan voltak s teljesen asszimilálódtak.

De asszimilálódtak a nemzetiségek is. A jólétben elismultak a feltélenkedések, de azonkívül is Kont gondoskodott oly nemzetiségi törvényekről, a melyek azáltal biztosították a magyar faj hegemóniáját, hogy a magyar hazafiságot anyagi kérdéssé emelték. Ingyen nem lesz szívesen magyarrá se tót, se oláh, de ha kielégethetvén, anyagi javakat ígérnek és adnak neki a hazafiságot, bizony nem lesz boldog a tót, hogy kapva ne kapjon az erényen.

Azok között az eszközök között, a melyekkel Kont a föld nyersanyagának értékét megsokszorozta, előkelő szerepet játszott új termelési ágának és iparműveknek meghonosítása.

Hovatovább másodrendű szerepre szorultak az ő termelési ágak, a gabonaművek, a jobban fizető nemes gyümölcs, rizs és a gyapot mögött. Nagy elterjedtségnek örvendett még a len és a kómló is. Megszaporodtak a szőlőkeretek s okszerű pinczekezelés elterjedése folytán világiaczi czikké lettek a magyar borok.

A búzát csakugyan az állam monopolizálta, de nyereség nélkül; idővel elérte, hogy megfizették neki a búza tényleges belső értékét (a világbúza árnál 50-60%-al többet), de a többletet visszatérítette a termelőknek, abból csak a közraktári és kezelési interkaláris kamat-költségeit vonta le.

A nép pedig, az istenada nép, szaporodott a jólétben kedve szerint. Gyermekeit, inprodutív korában felnevelte az állam, s mire munkaképes lett, csak tőkét képviselt a családban, attól nem tarthatott a szülő, hogy munkát nem talál. Ilyenformán hogyne szűnt volna meg az Egyke, mikor csak karral járt s mikor a vagyon kérdése egygyé lett a munka kérdésével: ki-ki annyit kereshetett, mint a mennyit akart.

A haza minden polgára elért a magyar földön s értéke szerint helyezkedhetett el. Úgy a munkás, mint a szellemi élet harczoza. Protekció, monopólium szöbe se jöhetett, mert szükség volt minden erőre, s a munkában élők jogosulatlan kedvezmények osztogatása által nem csálják meg magukat. Mindenki az őt megillető helyére került az állam gazdaságában, a munkamegosztás természetesen úton kifejlesztett nemzetgazdasági törvényei szerint. Nem kallódott el a magyar faj hatalmas energiájából úgy szólnán semmi, mert több volt a munka, mint a munkás.

Bevált Kontnak az a törekvése is, a melylyel a magyar termelés értékét a minőség emelése által igyekezett gyarapítani. A magyar nyersanyagok, valamint iparcikknek európai híre ment, kivitelük nem csökkent, ki se tudta elégiteni a keresletet, míg behozatalunk a minimumra redukálódott, gyarmati czikkre szorított. A pénz itt maradt az országban és újabb és újabb befektetési alkalmakat keresett.

A világraszóló víziművek, a melyeknek kiépítése s az ahhoz fűzött számítások fényesen beváltak s csakugyan ellátták az ország összes iparvállalatait a szükséges energiával, az országban termelt s új területek megnyitása folytán óriási felhalmozódott készletnek helyes felhasználását feleslegessé tették. A Balkán-államokat boldogítottuk a fölös mennyiséggel.

Általában a Balkán, Kis-Ázsia és Éjszak-Afrika piacait a mi terményeink és gyártmányaink uralták. Még az élelmes németek is a retorzió politikájá sem árthatott kereskedelmünknek, a kiköplalattás kísérletbe azok bicakája tört bele, a kik megtámadták bennünket. Mert jobbat adhattunk (a termelés olcsósága folytán) ugyanazon az áron, mint más állam. Jól számított Kont vítéz.

A kultura természetesen óriási lendületet vett. A művészet, irodalom, tudomány virágzásnak indult. A szellemi munkával foglalkozók kontingense megnövevén, több szellemi energia jött forgalomba s nem lévén tétlenségre kárhoztatva senki, nem kallódott el a tehetség, névtől, addig nöhetett, szabadon, fölényes ambíciók, a meddig növekedésében határt nem szabtak neki a természet korlátjai. Más korlátok nem léteztek.

Elszaporodván a tőke, rengeteg vagyon vált fölössé, maradt fenn a luxus céljaira. S miután kielégítette eredendő anyagi vágyait, szinte öntudatlanul rákapott a magyar a nemes luxusra is. Elkezdett képet és szobrot venni, könyv-

A KIRÁLY MEGLÁTOGATJA A BÉCSI VADÁSZATI KIÁLLÍTÁS MAGYAR CSOPORTJÁT.

tárat alapítani s nagystilű márványpalotákat épített... S miután még így sem tudta hova tenni a pénzt: kórházakat s egyéb emberbaráti intézményeket létesített...

Tizenöt esztendő múlva a Kont föllépése után 60 milliárdra lett a magyar nemzet vagyona becslülve Ausztria 40 milliárdjával szemben. S hála pépedesnek mozgalmi törvényeinknek s gazdaságunknak, népességünk is túlszárnyalta a testvérországát.

Kont ekkor elérkezettnek látta az időt, hogy megkoronázza művét. Az egész országgyűlés élén a király elé lépett s a nemzet nevében önálló hadsereget, bankot kért s a vámközösség megszüntetését követelte.

S az őz király teljesítette a nemzet kérését; ezekkel a szavakkal felelt:

— Most már, hogy gazdagabb magyar népem birodalmam többi népénél: kérését azok sérelme nélkül teljesíthetem; vonakodásomnak amúgy se lenne értelme, mert a természet rendjén királyi hatalmamnak nem változtatatok. Az erősebb, a gazdagabb velem vagy nélkülem, mindig győzni fog a gyöngébb és szegényebb fölött...

... Ime, ez a Kont-est. Így mentette meg a végromlástól, így váltotta meg nemzetét egy végszükség esetén mindenha gondoskodott hasonló nemzetmentő férfiakról a mi Istenünk. A mi Istenünk az ő népét nem hagyja el.

AZ ADOMÁZÓ MIKSZÁTH.

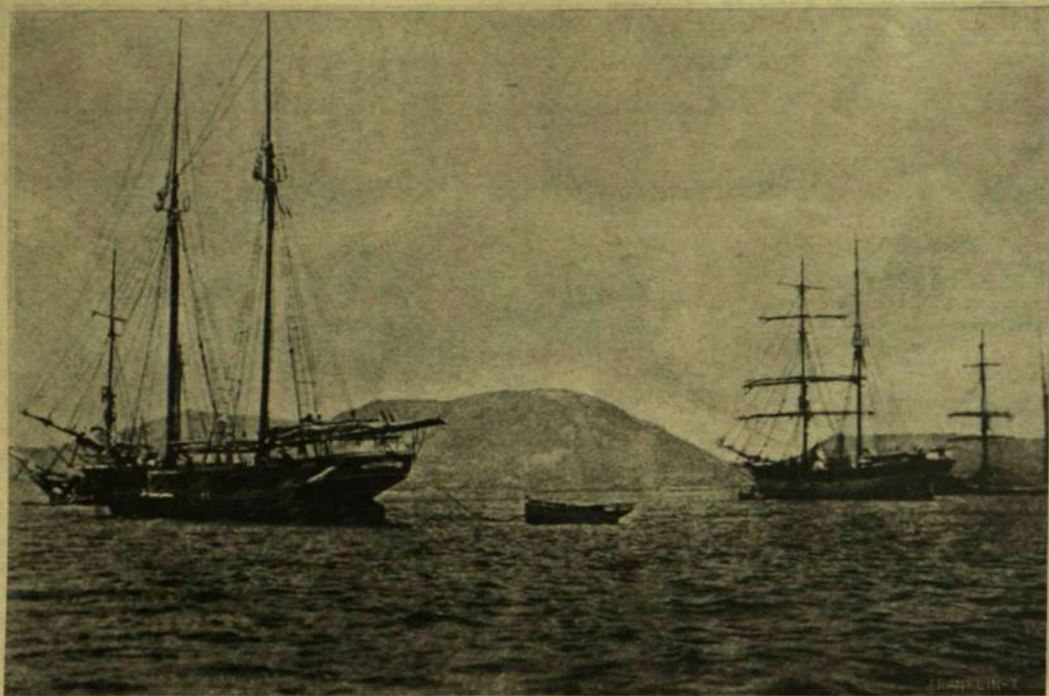
A szerkesztő úr felszólított, hogy írjak a Mikszáth-adomákról valamit. Gondolom, nem azt kívánta, hogy a Mikszáth-anekdótákat írjam meg újra, mert hiszen ezeket a nagy író az ő apró gyöngybetűivel örökre bejegyezte a magyar humor könyvébe, kevés is az olyan olvasó, a ki ne ismerné őket, hanem hogy magáról az adomázó Mikszáthról beszéljek. Ez a Mikszáth is jó ismerőse a közönségnek, mert hiszen évtizedeken át hallgatta jóízű mosolygással — bár csak az ólombetűk telefonját át — az ő furfangos, elmés, kedves, ötletes adomáit. Ezeket a vidám történeteket, melyek hol csak rövidesen pattogtak el, hol kis művészi genre-képpé nemesedtek, gyakran hosszú lélegzetű, ezernyi új hangtól zengő, ezernyi színben pompázó elbeszéléssé kerekedtek ki. Az adomázó Mikszáthról mindenestre van mit elmondani.

Hogy nemcsak tollal, hanem szóval is fölségesen tudott elbeszélni, köztudomású róla. A hol ő letelepedett, ott hamarosan megrezdítette az emberek érdeklődését, mint a hogy a szürke madarak megrebennének, ha közéjük száll egy égszín tollú szárnyas. Pedig külső megjelenésre ő volt talán a legszürkébb azok

ban a körökben, melyekben megfordult, de a szeme, a mosolya, a beszéde, a hangja, a vidám, enyegő és kedvesen gúnyolódó szelleme viselte a megfelelő égszínké tollazatot. Ezt tüstént megérezte minden emberfia, nemcsak akkor, mikor nevét már a hir aranyársra követe hordozta meg előtte, hanem akkor is, mikor még ismeretlen volt. Pedig nem volt afféle professzionátus anekdotázó. Sohasem a más anekdotáját mondotta el (azokat csak megírta), hanem mindig ott komponálta a pillanat röpké kedvében tréfás történeteit, melyek már a karcolat, a novella palástját viselték. Az ő anekdotája föllább mindig a tintatartóban állt és a toll alá illeszkedett.

Az ő anekdotája mindig a környezete humoros, félszeg, kedves vagy különös vonásából alakult meg, valamint hiszen az ő társasága a kávéházi asztal mellől, a kártyakompanyiából, a klub támlásszékeiből és az otthon benső világából lassan beszűrődött mindenestől a tárczáiba és könyveibe. A történet, a mese, az anekdota, a tréfa folyton forrt és alakult fejében, beszédközben, sétaközben; a mit hallott, a mit látott, ha csak egy morzsa volt is, megakadt mesészővő masinájában és pompás történetét kikészítve vetette a hallgatói elé, akár előszóval, akár írásban.

Különös kedve telt abban, hogy környezetét megszólaltassa és kedves emberei szájába adja az ő humorát. A «János»-tól Kathágyhy Menyhértig mily tömérdek szócsovon és hangon bugyog a Mikszáth őseredeti, mindig pezsgő és kacagó humora, anekdotája. A «János»-i persze kevesebben ismerik Kathágyhy-nál, de egyenes őse volt híres kollégájának, mert Szegeden a «János» neve alatt írta a legvidámabb tárczáit, megszólaltatván akkori társaságának ezt a hegyes bajszú és hegyes beszédű tagját. Az «ipar és elegáncziának» ez a képviselője, a kinek legkisebb gondja is nagyobb volt a tollforgatásnál, lévén ő becsületes timármester, persze nem sejtette, hogy az «irta János» tárczákkal a legnagyobb magyar humoristák egyike vette a kocsijába. A «Jánosok» az ő első alakjai. Mert nemcsak a nyers tréfájú, de jólelkű és derék polgárembert picézti ki az alföldi nagy város aluszékony, de kedélyes életéből, hanem «kikezd» mindenkit. Senki sem menekül szeme elől és tolla alól. Belekerül mindenki ármányos anekdotáiba és satirikus történeteibe, melyek bizony még fiatalosan tükreket és csipőket. És mégsem haragszik senki, mert mindenki érzi a fejlődő lángész közléstét. És mert a humoristának nemcsak gúnyolódó, hanem szívbe markoló anekdotái is vannak. Az a bájosan humoros kis remek, melylyel a «grózikát», meg Szegeden nagyon kedves öreg urat, buszútatja, meg az a megindító történet, melylyel «Jóó piktort», az elzüllött tehetséges fes-

József főherceg: Fiume.

töt parentálja el és a többi melegen emlékező kis alkalmisága, melylyel minden eseményt a poézis fényével övez, meghódítja mindenki szívét.

Azután következik az a nagy roppanás, mely ötezer ház halálát hirdeti. Az árvíz. Az anekdotázó Mikszáth elhallgat. A könnyűtollú inceselkedő ott áll a lap őrhelyén, a vezéreziklik fórumán és hallatja bátorító, buzdító, megdöbbentő és Isten nevét szólító hangját a vész előtt, vigasztaló, férfias, erős beszédét a vész után. Lapozd azokat a megsárgult újságokat, melyekbe ez időben Mikszáth irt és alig fogs ráismerni a tréfák és anekdoták emberére. Úgy harsog és dörög az ő szava, mint a fenyegető Tiszáé és úgy suhog az összeomlott házak fölött gyászoló és egyszersmind bátorító hangja, mintha csak a megsebzett nagy városnak a lelke beszélné belőle.

Mély esőnd. Nem hallatszik dal, zene a városban és hallgat a humorista is. Aztán nyikorogni kezdenek a talicskák és koppanni a kalapácsok s megszólal a humorista is. Nem hiszem, hogy túloznék, mikor azt állítom, hogy ezekben a szomorú napokban Szeged intelligens közönségének a vigasztalója Mikszáth Kálmán volt. Először csak árvízképeket ír. Agyában már földolgozódott a nagy anyag és megindító, megkapó történetekben vonul el a katasztrófa az olvasó előtt. Jórészen ezek is anekdoták, melyekben a való és a képzelet terméke egybeolvad, csakhogy olyan anekdoták, melyek a nagy esemény méltó színei. Valóban, az volt Mikszáth az árvíz-sújtotta Szegednek, a mi Jókai a Duna vizébe merült Budapestnek. Csakhogy a mit Mikszáth azon melegében megirt, azt Jókai csak másfél évtizeddel később, mások elbeszélése nyomán írhatta meg.

A szegedi királyi biztosság új korszakot jelent Mikszáth írói fejlődésében és anekdotáiban is. Egy csomó politikus kerül állandó tartózkodásra Szegedre — s velük egy új világ. Az, a mi hiányzott eddig a városból: a dzsentri és a politika. Mind a kettő kedvesen látott anyag Mikszáth számára. Az egyszerű polgári emberek helyett olyan férfiak társaságába kerül, a kik az állam kormányzásának a gépezete mellett ültek, vagy legalább beletekintettek s kiknek mindenike egy-egy vármegye tarka-barka világát hozta magával a táskájában. A humoristát gyorsan észreveszik, mert az hamarosan észrevéti magát. Éles hegyű kis írószerszámjával kikezdi a város új urait, s ezek, akárcsak az imént a polgárok, méreg és epe helyett csak kellemes izgalmat éreznek, melyre szinte ráéheznek. Mennyi új tárgy! Mennyi kis anekdota akasztódik a királyi biztosság embereire, melyek, akár igazak, akár nem, egyaránt szellemesek. Egy egész könyv születik ebből az évődő, de olykor a vért is kibugyaszító esipkedésből. Az írókat maguk közé esábitják s többé ki sem

bocsátják körükből, sőt el sem tudják képzelni szabad idejüket nélküle. Forró nyári esték, hosszú téli éjszakák együtt lelik a biztossági urakat az újságíróval, a ki lassankint a delej szerepét játsza köztük (kivéve, ha maga a királyi biztos van jelen, mert akkor az a középpont). Száll az anekdota, kigömbölyödik a társaság arca, — Mikszáth fátyolozott, palócos beszéde csiklandozza a nevető ingereiket. Reggelre kedves csemegejük a Mikszáth karczolata. Olykor vissza is lőnek a megtámadtak. Komjáthy költői párbajra hívja ki Mikszáthot, abban, hogy ki tud — gorombább lenni. A pálmát Komjáthy viszi el. Mikszáth csak elmés tud lenni. Néhány napi csatázás után kijelenti, hogy — legyőzöttnek érzi magát.

A királyi biztosság megágyazta számára a politika nyoszolyáját. Budapestre már kész zsákmányra lel a t. Ház embereiben s megindul az anekdotázásnak az az elmés hadjárata, melyet «Mikszáth országgyűlési karczolatai» ezimen ismer a közönség. Egy külön szemüveg készül az olvasó közönség számára, a melyen két évtizeden át nézi és — mosolygja a képviselőház vitáit és embereit. Ez a szemüveg mindent megmutat, a mi a Ház-

Faix Jacques: Birkák.

A NEMZETKÖZI FÉNYKÉPKIÁLLÍTÁSÓL.

ban történik, főleg pedig azt, a mi a folyosón (meg a klubban) játszódik le, de mindent úgy, a hogy az író csoportosítja, a hogy az író gyúrja és idomítja. Minden szereplő ember egy anekdota-kör középpontjává válik, mely anekdoták önkényesek, kieszeltek, noha mind-egyikben megvan a valóságnak a magja, de mindig találók és jellemzők. Karczolnak is, de nem véreznek, vagy ha olykor esontig szalad az ármányos tör, mindjárt elállítja a véreket és az epének ömlését. A flastrom mindig készen van, ha egyéb nem, a vidám ötlet, melyen a megvérezett mulat a legjobban.

Pártot szolgál ugyan, de valahogyan úgy csinálja, hogy az ellenpárt rokonszenve is a tarsolyában van. Az anekdotát versengve viszi neki kormányparti és ellenzéki. A vármegyei adomák javát Eötvös Károly liferálja, holott mindig ellentáborban karczolnak (most kerültek volna végre egy táborba, de a halál megsokalta, hogy annyi humor kerüljön egyetlen politikai körbe), Grünwald Béla, a finom lelkű nagy idealista valósággal rajongott ezért a mameluk-szatirikusért, Hoitsy Pálnak nem egy anekdotájából szőtt és font fantáziája ragyogó elbeszélést. Horváth Gyulát, a kivel Szegeden ismerkedett meg, el sem lehetett képzelni Mikszáth társasága nélkül, Szontagh Pál, Beöthy Algernon, mind anekdota-kölcsonforrása volt az írónak, a ki királyi módon fizetett. A rézgaras helyett arannyal, a kavics helyett drágakövel. De gazdag volt ő ilyen portékában nélkülök is. A fantáziája volt az ő kincsebányája. A fantáziája meg az emlékezete. Szülőföldjéről, esküdő korából, a Tisza partjáról, régi ismerőseinek ajkáról rengeteg történetet és típust hozott magával. Csak ki kellett nyitnia az emlékezete zsípjét és ömlött abból az anekdota.

Gyakran jelen sem volt a Házban, mégis irta karczolatait. A híres véderő-vita nagy részében nem hagyhatta el a szobát, beteg volt, mégis mindennap megjelent az ülés képe a tollából. Az emberek pedig bámultak, hogy mi minden okos és találó dolgot beszéltek ők akkor, mikor az író nem látta őket, nem hallotta a szavukat, sőt mikor velük — nem is történt semmi. De mégis milyen kár lett volna, ha meg nem történik velük az a sok mindenféle meg nem történt dolog.

A legkedvesebb anekdotái a családi fészkből kerültek ki. A saját gyermekkorából és a fiai gyermekkorából. Ezekben kifogyhatatlan volt. A hulló hó nem rajzik oly fehérül gazdagsággal a levegőben, mint ezek a bensőséges, kedves emlékek a Mikszáth lelkében. Nincs az a lírai költő, a ki szebb és meghatóbb

hangokat vert volna meg a családi életéről ennél az elbeszélő költőnél, a kit hajlandók némelyek eznikusnak nevezni s a ki olykor maga is tetszelgett ebben a szerepben. Ezek az anekdoták egytől-egyik könnyen mosolyra és könnyen sírásra hajló teremtmények. Mert nemesak vidám, hanem szomorú és kétségbeesett hangok is törnek ki emez ablakok mögül, melyek mellett Mikszáth Kálmán betűit veti a papírra. A Jánoskáról szóló történetek csupa megvérezett szárnyú, sebzett madárkák, melyek csicseregéséből folyton feltör a zokogás. De a másik két fiáról szólók is a naivságnak, a bájnak, a mosolyoknak, a boldogságnak és az ujjongó szülői szeretetnek el nem múló értékű alkotásai. Olyan anekdoták ezek, melyek nem a játszi elméből, de a játszadozó szívből fakadtak.

Sohasem felejttem el, mily kedves ravaszággal és diadalérzettel beszélte el egyszer, hogy mi módon szerzett elégtételt a kis fiának, a kit egy nagyobbik pajtása megvert. Gleichenbergben történt, mikor egy izben — vagy húsz év előtt — családjával ott nyaralt. A verekedő fiú Kenessey főszolgabíró gyereke volt, együtt laktak Mikszáthékkal egy csöndes, előkelő villában. Az apára való tekintettel, nem lehetett a fiút egyszerűen megfenyíteni, tehát — mint eldicsekedett vele — ravasz fondorlattal élt. A villa első emeletén lakott egy Latinovics nevű dúsgazdag úr, a háznak régi nyaraló vendége, a ki, hogy ne zavarják őt a szomszédai, az egész első emeletet kibérelte. A kedvéért halotti csönd honolt mindig a házban. Erre alapította az író a tervét. Vett a bazárban egy trombitát, lesbe állt a villa parkjában s mikor észrevette, hogy a Kenessey-fiú közeledik, a trombitát egy padra csúsztatta. Maga észrevétlen odább állt. A haditerv bevált. A verekedő fiú ráment a lépre, a

Balogh Rudolf: Ut a temető felé.

gazdátlan trombitát nagy örömmel tulajdonába vette és nemsokára harsogott a kert a trarájától. A következmény óriási volt. A nábob a trombitálásra tüstént csomagolni kezdett és el'akart'utazni. A megrémült vendéglős, csak hogy kibékítse a legővedelmesebb vendégét, a trombitáló fiú apjának akart felmondani. Az apa viszont úgy békítette ki a haragos feleket, hogy a bűnöst, a trombitáló fiacskáját,

felöltöttek, férfiak is; — ha rossz volt a lelkiismeretük, el se' indultak arrafelé, a hol a tömpe és terpedt, régi házikója vigyázta a lombos, szép utcasarkot a téglázott parkányú Vizesárok felé. Am fenn, magasan, a Megyesikátor tűzfalába vágva is volt egy parányi, zsalus vakablak; úgy mesélték, az sincs bizony elfalazva, — és a befőttes kamrája polcain állva onnét is lesked és lát mindent, és számon-

Pécsi József: Férfi-arckép.

Rónai Dénes: Gyurika beteg.

A NEMZETKÖZI FÉNYKÉPKIÁLLÍTÁSÓL.

veszi a párokat, a kik elsubannak ilyen nagy, holdteljes, nyárelő-estéken a cziinterem virágzó hársai felé. Mindent tudott, mindenre figyelt és semmitsem felejtett. Nem volt szószátyár és jámbor kis kávéné; — tudott hallgatni, várni sokáig; sejtető, távoli érzésaira fagyos kegyetlenséggel találta meg a legártóbb alkalmat és időt; — eszes volt, erős, gonosz és alattomos fejedelmteremtés, állandó, titkolt rettegésben tartotta a várost és úrkodott rajta ezzel. Senkinek sem volt tekintélye az övéhez hasonló.

Nekem bizonyos vasárnapokon nemem kellett tisztelkedésre Balajthy Zsuzsánnához; — reszkette nyitottam be a kis csengős utcaajtót és átsompolgoltam, — milyen gyáva, gyerekes kedvetlenséggel, — a téglakoczkájú, hűvös kis folyosón, a vadszőlő-állé között. De benn, az udvar felől, a díofa alatt valaki csattogva és krákogva csapta össze az újságját, felpattant és kigurult elem az apró, kővére lábain Dini bácsi, a kedves; — és ölbekapott kacagva és hajhözva, pedig tizesztendő nagy-kisasszony voltam már. Oh, ha ő itthon volt, vagy nem vesződtött épen nagyecizmás, uradalmi paraszttokkal a vadszőlők mögötti udvarcsobában, a hol fekete táblán fejrkrítés írás erősítette, hogy ott «mérnöki iroda» van. Ha velünk ült Dini bácsi, könnyebben ástemem e látogatáson, — ha szólni lehetett hozzá, vagy ránézni segítségért legalább, a mikor ő, Zsuzsanna néni arczomban merítette gyönyörű és rettenetes tekintetét, — s a míg opálos, forró szirupot kanalozott nesztelen, sűrű csurranással a befőttejére a kerfi asztalon, — kurta és éles kérdéseket pörgetett felém otthoni dolgokról, a szülőimről, a néném mátkaságáról; és én szorongva tudtam, hogy bármiképe felelek is, baj lesz belőle és valahol helyre nem hozható el fogom szólni magam. Mert nem rösteltl kérdezni semmit; egyszerűen, nyíltan és merőn, — és mi meglepetve, feliasztva és lebüvölve szolgáltatott ki magunkat neki. Bajok és skandalumok, házasesemberek lumpolásai, gazdasszonyi baklövésék, rosznevelésű gyermekek csinyljei vagy furcaságai, a miket fölirt és eltett számukra nagykorukig, egész életükre, ha netán sokra vinnék valaha; és mindezek, de legfőképe szerelem, sőt a nem épen törvényes vagy szabályos lefolyásuk; — úgy tetszett, ezekből él, táplálkozik és az apró város társadalma önkénytelen, furcsa adóképek rakja a lábai elé.

A mit ő felőle tudtak, az egészen más volt, — csupa legenda, titok, érdekesség. Mert ő nem beszélt önmaga felől senkinek és nem engedett módot, lehetőséget a kérdésre. Ő nem közölte profánna, közölni-valóvá a multját, se czéljait vagy elintézésait; nem igazolta magát miattuk és nem engedte az emberek ítélete, sem bocsánata alá; — övéi maradtak és ő külön maradt, egyedül és fölöttünk állón nagytüzi mely szegődreivel és magános gondolataival tettei, élményei, rontásai és vezeklései fókán.

A lezsaluzott, hűvös vizitszoba asztalán nézegettem sokszor egy kapesos bórblamban a szegény Lórika képét, és riadtan csaptam össze lépések zajára. Lórika, a szegény kis elhalt asszony, nehéz, szőke hajával, nagy aranyamedalonjával fekete bársonyszalagon a pihés, leányos, lenge battiszt-fodros nyaka fölött, — a szép és édes, halavány szenvedő, a kit sok, sok évvel ezelőtt férjhez adott, azután halálbakergetett a nagy gonoszságával Balajthy Zsuzsanna. Félve elutogott, régi történetet és Lórikáról, a madonnaszép kis árvánnyról, a ki fogadott gyermeke volt Zsuzsánnának, vagy ilyesmi, — az első urának rokona, — mert ő neki sohasem volt gyermeke. Már nagylánykorában vettek a házhoz, ám volt csinos vagyunkja is! Jár-e már azelőtt, régebben is oda Horváth Dénes, a frissmókájú, eleven, nagyhangú fiatal vizimérnök? Némelyek úgy tudják; igen. Oh, némelyek nagyon is gonosznak tudják Balajthy Zsuzsannát, a ki akkor még szépséges volt, mint egy mélypirosan virágzó granátfa és asszony-nyara teli pompájában sugárzott és ragyogott. És hogy Lórika, a ki félős volt, álmát és finoman porcellános szépségű, beléveszejtette magát a kedves, gömbölyű és vidám fiúba, vagy a Zsuzsanna tánt munkája volt-e egészen?... Bármint is, — ő gyámkodó jóvá-

hagyással állt e házasság fölött és semmi ő nélküle nem történhetett kenyérsütéstől gyeredunnácska-szegésig; a nagy természete minden odaadásával élt a fiatalok ügyének; magáinak tartotta és kifel emelte és védte őket, mint a ragadozók övéiket; de benn a fészekben súlyosan rájuk nehezedett és minden zugsócskát lefogalt. Később még jobban ráért velük foglalkozni, mert a férje, e derék és módos fiskális zajtalanul és köztudatba sem jutottan elszenderülvén, Zsuzsanna egyedül úrkodott a zöldszalus házban, határbeli, dús szőlőtelteken és egyéb, jó pénzeszkében. E házasság igazi pátrónája volt és szigorú buzgalommal örködtött a Lórika leendő anyasága fölött. Szegény, fáradt kis jószág, — valóban úgy érezhette, hogy neki gyermeket kell szülnie e kélrelehetetlen számára, a ki a sorsát példázta és rendelkezett vele, apró készülő-déseivel, megadásával, várakozásaival és kinszenvedéseivel. Ott volt, vele volt mindvégig, s a kis kigyóbüvölte madár fiúgyermeket adott, — aztán pihegett még egy kicsit e gyöngö és szakadó életben, s a mi ez alatt történt, arról Valkóné tudhat egyedül, e nagy-tudományú nő, és csak az ő beszédei nyomán mindennek. Igazat beszélt-e? Hogy Lórikának még sem volt egészen mindegy minden, — hogy valamit biztosan akart tudni azokban az órákban, a mikor a súlyos bizonyosságok alatt összeroppanhat az ilyen didergő kis alig-valaki. Összeszedte a kis erejét egy óvatlan pillanatban, hogy széjjelnezzon, — és az életet kellett látnia galád és kétlaki voltával, hátmegett, alattomos bűnével. Csak sirt aztán a párnáiban nagyon halk, de folytonos és fullasztó zokogással, mely ráta, szakgatta elgyöngült kis valóját; és Valkóné csak meleg, szép könynyeit látta több már némán végigesorogni a puha, vékonyka arczán. A ház harmadnapra jött... Oh, meg kellett volna közevni ott azt a kettőt, a mikor zokogtak a nyitott sírnál és együtt, egy kocsihoz jöttek haza; de senki sem fogott követ rájuk, csak a szegény Lórika fölé hulltak nagy, puha, ázott göröngyök. A pólyás, kicsi jövevény, a kit megnézni se ért rá a szülőanyja, még aznap átkerült a zöldszalus házba, — esztendőre rá meg oda-költözött a «mérnöki iroda» is a fehékrítés felirattal. Az emberek bizony mindent tudtak és suttogtak, de nem mertek szólni. Évtizedek múlva is mennyire friss, eleven maradt e történet, ép mert nem tudták tisztába hozni, megvetésükkel bosszulni, idővel kegyesen megbocsátani; suttogtak, elhallgattak, bölintottak, és minden rejtély, jelentőség és veszedelem odagyült, ott szivárványlott a Zsuzsanna gyönyörű szemei körül. Am Dini bácsit szerették. Ő hangosságba, sokbeszédbe, közvetlenségbe rejtözött előlük és ezzel mindig jobban lehet boldogulni. Én sokszor gondoltam akkoriban: hát ez minden?... Dini bácsi?... Czélja és hőse, központja életszövevénynek és viadaloknak, — e kedves kis gummilapda öreg úr, apró, kékelő szeme és kurta lábai; a mint fűgőn és mosolygón feszeltelenkedett Zsuzsanna közelében és ha ott volt, én sem féltem annyira. Dini bácsi volt a legbátrabb ember a szememben akkoriban. Ő tisztelte és szerette az asszonyt, szépsége emlékeért, a jó, hűs, tisztaszagú szobáért és felséges konyháért. Am nem inkinált arra a súlyos, háttértes fensőbbesre, a mi nimbuszokát körülvette és mindenkit távolított tőle; ő nem érezte idegenebb és különbb voltát az együtlt egyszerű tényekben és tán ez volt életük egész titka.

Még Jenőre, a fiukra is tudok emlékezni és eszembe jut, mennyire nem szenvedhettük egymást. Kővér, széparezú és okos fideska volt, nem igen beszélt fölőseget és nagyon jól tanult. Ezzel néha figyeltem Zsuzsannát. Úgy látszott, nagyon szereti, tán egyetlen a világon, olyan őncsaló anyai érzéssel, mely szuggeráltságában tán miködőbb, munkásabb volt a primitív, természetes anyaságnál. Nem sajnált tőle áldozatokat, szigorú, de helyes gondolat vezette és nevelte ridegség és kényeztetés nélkül, de a maga részéről sokszor önfeláldozón. Vajjon a gyóntatója, — mert mindig hit-buzgó volt, — beszélt-e neki vezeklésről és kötelességről? A fiú az ő nevelte volt, óvatos, magára tartó, némán figyelő; de sokszor úgy néztem, az anyja előtt is beszár valaki ő. Nem

ellenségesen, szentimentálisan vagy hamletoskodón, — csak függetlenül, magában állva, korrektil a gyermeki kötelességekben, de nem hajolva és kerülve minden alkalmat a törésre. Tán a néhai asszony szenvedőlegessége, az apja bölcsesége és a Zsuzsanna fegyelmezettsége volt benne, és vele ő azért megértették egymást. Dini bácsival egybízemien bántak el, az asszony ellátta és ápolta pedáns figyelemmel, a fiú pedig idővel, a hogy a technikai körül visszakért, lassan kitelepítette őt a feketetáblás irodából. Dini bácsi hagyta. Neve-tett, — elolvasta az újságait a díofa alatt, azok ketten pedig együtt tanácskoztak új szőlőtelek-vásárlásokon és a mi tájéku örökös, úri csalafintaságait, a lépcesapolási üzemeket néha együtt tervelték ki. Uradalmi dolgokban jött néha a kis gróf, a Jenőke volt iskolatársa a finom kis sárga bricskán, gyerekesen egymás elé fogott két szép derest hajkurászva és maga mellé ültette a Zsuzsanna fiát; — úgy zörögtek végig az Oláhtemplom-utczán és a Hajduvárosban és ők voltak a legszebb két gyerek a mi városunkban. Zsuzsanna nézett utánuk a zsuluk alatt, lassan ránczokba gyüremlő szép arczából utána elevenkedett, melegített a nagy, szinesbarna szeme párja. «Hidgel érte minden leányt, bizony, — a legelső kisasszonyokat. Gazdagokat.» Én is akkoriban estem ki végkép kegyelből, mert tudára esett, hogy engem nem a miatt lel... Pedig velem mit ért volna ügyis? Elkerültem akkor és nem voltam ott, mikor Dini bácsit is letették szépen, — oh, de nem a szegény Lórika pora mellé; — és mindenki ott volt, és újraemlegettek régi-régi dolgokat, meg hogy minden is elmúlik, megrikul, csendesedik az ember körül és a régi világból szinte naponta hull ki egy. Ahányszor hazamegyek, — már az sincs, az se', — olyan különös, hogy nem lehet meglátogatni, szólni vele, — csak a régi díofák vannak, a miket elmúlt kezek ültettek régi udvarokra és a cziinterem hársai, a rettenetek, újra virágoznak holdas tavaszokon és este járnak alattok más párok, — más leányok.

Másfajta lányok jöttek egynéhányan új, friss idők szelétől sodortan; ép akkortájt hogy Zsuzsanna a fiával megosztozott és elhelyezkedett a sarki házaeska kényelmes, sok öreg szobájában. Új, friss idők a városra. A leánykézimunka-iskolából például «állami polgári»-t csináltak és egyelőre négy tanítóleány került oda, — kettő alig húszéves közülök, — idegenek, okosak, kedvesek, és öltözködni nagyon jól tudók. Véletlenül mind csupa jövevény és jelentősebb fajta nő, és csinosak egytől-egyig; és a kis felreosó, de ideges, eleven, furcsa város társasága kicsit megmozdult körülöttük. A nők irigy tisztelettel hallották híret a tömmentelen nagy összegeknek, a miket e fehérbuzos úrleányok a maguk emberségéből becsülettel keresnek, és mert a teljes ellátásukért ötven forintot ígérték úriháznak és ez szédítőn soknak tetszett a még olcsó kis helyen; takarékos hivatalnoknek, gógós bírónék, sőt megyeházi asszonyok is versengve belepróbálkoztak részvételi szivesség ürügyén a produktivitás e módjába és a saját pénz, a férjeiktől független apróköltség gondolata lelkesítette őket. A bennszülött nők így házukba fogadták, vetekedő gazdasszonyi ambícióval kiszolgálták az idegen leányokat, bálókba kísérték őket vagy a háznál, leánytalan házaknál ottlétük ürügy lett a társas estékre, vídamságra. S a férfiak, e pangó, vidéki élettől el-lanyhultak most kaptak az újon és számbavették, érdekesnek találták a Pesten tanult, jómószágú, kicsit öntudatos, de okosan óvatos nőket, a kiket korán reggel már frissen, jószabott kis angol ruhákban, déresipte, mosolygós arczczal lehetett látni és köszönteni hivatalbamenet, — és délután a tenniszst. Jégen — este egy theaszerviz körül otthonoskodni mint a ház kedvencét valamelyik igen-igen kifogástalan családban. Új típus volt ez itt és hatott, mint minden kellemes új, — divatba jöttek és első tizen jobb dolguk volt, mint bármelyik törzsbőlök idevaló szépségnek. De ők bölcsen megéreztek, hogy ideigvaló lehet csak e nekik kedvező áramlat így és a helyzet uraiként fel akarták használni, mielőtt megszokottakká válnának vagy reakció jönne. A farsang végén a város legkülönb házasulandói, anyák reményei, sorjában kerül-

tek horogra. A gyermektelen, özvegy erdőtanácsos eljegyzett egy harminczhoz közeli, telt, barna szépséget, — az igazgatónót; két másiknál egy fiatal orvos s egy realiskolai tanár csak napok kérdése voltak; — ám Irén, a szőke, finom, rugalmas kis őz, violaszínű, szép lampionok módjára elővilágító, furcsa, bolondító szemével a halványbőrű, érdekes arczában; — Irén eldöntötte, kitűzte mintegy és megígérte önmagának Horváth Jenő uradalmi mérnököt. Megszerette-e a kicsit testes, komoly és köztiszteletben álló ifjút és leány-ábrándjaiban ékesítette-e új színekkel; — vagy csak gyorsan és bölcsen, nyugalmas jómódba akart-e férjhezmenni és nem vesződni többé iskolás leányokkal? Ha így is; — mit akar-hasson egyebet egy leány? Lassan, káprázatos okosságával, a férfismeret éles intuicziójával vezette az attakot, — és a hogy elejtett, mintha óvatlanul, egy-egy fájón lemondó meg-jegyzést, a hogy hiszekény és alkalmas tartalékifjakat béklyóiba vert, felhasználó csalagotól és fölládozott, — a hogy az asszonyok kegyét igyekezett megtartani és kinyerni boesánatukat azért, hogy ifjú és szép, — a hogy távoli szülőit egyre előtérbe hozta, emlegette, és pozitív voltát a családi közösségnek, melyben gyökérik és mely láthatatlanul is falanxkép

ment egyelőre, és Irén a völégénye karján halványilla battisztruhában, puhan és szépen lépkedett a Vizesárok mellett a lombos kis utcán első látogatásra a zöldszalus házba. Felemelt fővel ment, lóbátta az ernyőjét és mosolygott.

Zsuzsanna pedig ott ült a zsuluk között és várta. Hol voltak mostanáig csodálatos szemei, hol volt rugalmas nagy asszonyakarata, hogy mindennek útját nem állta? Semlegesen várta-e kettejük közé az idegen harmadikat; a vagyon-talan, ismeretlen és újfajta praktikákban gyal-nus menyet! Oh, mennyi titkos értesülést szerzett mézszárszékét járó szakácsnék cserélő hírszolgálatá útján, sőt ócskaruhát vásárló bententes cigányától, a kinek kisujjában az úrinépek minden dolga. Mennyi titkos és hang-gancsot vetett, mennyi gúnyos, gonosz kis megjegyzést röpített felé a fávból! De a kis idegen béka kisiklott, távol tudta magát tartani ártó beavatkozásától, hogy meg ne zavarhassa ravasz kis köreit, a míg nincs minden rendben. Mennyi keserűséget nyelt békén és álnoibilis alázattal a leány jövendő diadal reményében! És most keresztülítve, a mit akart és most jön Zsuzsannához moso-lyogva a fia karján a Vizesárok mellett, diadal-masan, — és ők meg fogják csókolni egy-

kerekebbre, csak néz és ámul. Mint mind a dezonizált fejedelmek, egyszerre gyámoltalanná, ügyefogyottá lesz a meglepetéstől. Hogy néz a szemébe ez a vakmerő kis senki, ez a kis jöttment koldus; — milyen egyszerűen és sugárzóan, a Balajthy Zsuzsanna félelmetes, urkodó, híres szemébe? Hát hol vannak azok a régi szemek, hova lett erejük, bővöltek? Tul lehet ezt élni?

— Gyermekek, — kezdi azért mégis végső erőlködéssel, — leányom, sokat beszéltek már a városban a maguk nagy vonzalmáról, — az emberek mindig sokat tudnak; — azért nem akartam utjába állani, — beleegyeztem... — Az én szülőim, — talál bele hirtelen biztossággal a fiatal, — édesanyám még nem adott végeleges választ. De remélem, ha Jenőt személyesen megismerik a nyáron, ők is bele-nyugszanak...

Oh, — oh, és nem szakad le az ég, és semmi sem történik! — Hogy még ők vona-kodjanak, a koldusok, a jöttmentek, ki-tudja kicsodák? És Jenő hallgat és nézi a bór-blumb megesillanó rezes czifráit egy beszürem-kedő bolond napsugár folytában, — és hall-gat bárgyu — vagy okos félmosolylyal, mintha ott sem volna. Zsuzsanna nem maradhat a helyén, felpattan, — majd újra erőt vesz ma-

ÖKRÖK A VÍZ PARTJÁN. — Elnyi Ede rajza.

mögötte áll az idegenben; — és a hogy mindenekelett büszke, rátartó és megis olvadékon tudott lenni és ibolyaszin szemével oly gyönyörűn és provokálón beszélni, — oh, ennyi taktika egy új világhatalmat is meg-örnyékezhettek volna vagy összehozhatott volna, — nem egy kisvárosi kényelmes el-látottságot holtáiglan egy okos, szép és erős életlőszönu kis nőembernek, a ki újfajta tudományokkal kipallérozott asszonyesztét járattja és keres, keres jó biztos és puha helyesekét magának és leendőinek. S a szerelem körüli gyakorlatiaságokban oly örök férfi-passzivitás engedte magát, kíváncsian, kedvtelve és nagyobb ellentállás nélkül, — szinte gyönyör-ködött az attak szép műveleteiben, a fokozat-ban báltól-bálig, nyilatkozottól nyilatkozatig, a mikbe belesodorni engedte magát.

Már virultak a hársak és vizsgaelőtti izgal-makban típegtek iskolába az apró leányok, a mikor utolsó kockavetésül a szőke Irén nehéz mélabával kezdte emlegetni áthelyeztetését a jövő évre. Apró pletykák szenvedése volt akkor a leányon és apró lovagiasságok kedvtelése védelemben s a haragban mindenki ellen. Ifjú szerelmek olyan örömmel látnak minden profán kívülállóban ádáz ellenfél és szinte maguk kavarnak játék-komoly kis bonyo-dalmakat kettejük körül, hogy aztán egy egy-szerű, beiktató és legitim kis tény mindent helyreigazítson, — egyje a sokmillió kis páros-esetek, a miken életek igazodnak min-denütt. Eljegyzés. A távoli szülőknek level

mást. Most csókja és utolsó csatája készül szemtől-szembe két okos és erős asszonynak, a kik közül az egyik ifjú és szép, a másik — még csak nem is édesanya. De asszony, a ki végsőkig vív, alkuszik, ha kell, hogy a lehe-tőt mentse, a visszavonulást fedezze legalább vagy módot keressen új mérközésre, új felül-kerekedésre. Jó, — hát menye lesz a kis jött-ment; aztán jól vigyázzon, mire vállalkozik. Keserves lesz dolga ő mellette, ha... Jó, hát ő elfogadja, de tudnia kell, minő szerencse ez neki és hogyan becsülje...

Aztán szemben állnak, és kutató mérközés-sel villan egymásba, turkál egymás alságai mögött két érdekes, jelentős, viadalos asszonyi szempár.

— Gyermekek, — hangzik az öregebb szava lágy, tompa zendüléssel, mint egy alabástrom-óra finom kélrelehetlensége, a mint a per-zeket kettyenti a hűvös és tiszta régi szo-bában. — Gyermekek, én már régen kíván-tam a fiamaok okos és egyszerű, szolid fele-séget. És te...

— Én is úgy óhajtottam már ismerni a völégényem legközelebbi rokonát...

Oh, — a gonosz, a szörnyű kis jöttment! És, hogy mosolyog, mennyi álmok szeretet-re-méltóság ül a különörszaju kis profilján! És ez a fiú, ez a bamba, — hogy a hálojába esett. Se lát, se hall! Hát kicsoda ő, Balajthy Zsuzsanna?... A nagy, csodálatos, ezerszin-barna, — öreg szemek csak nyilnak, mind

gán mesébe illő önuralommal és nyájasan te-reli őket.

— Most, kedvesem, — nézd meg jól ezt az öreg házat és beszéljük meg, hogy fogunk elhelyezkedni benne. A mit eddig én őriztem, most neked kell, és ha tapasztalatlanok vagy még a háztartásban, nem a te hibád ugy-e? Kényérkeresetre voltál utalva. Én majd itt leszek jótanácsos, tapasztalással...

— Oh, kedves néni, — ilyen áldozatot mi sohasem fogadhatnánk el — azt előre is meg kell mondanom. Nem szabad megzavarnunk a nyugalmát. Mi már azt megbeszéltek, — ugy-e Jenő, — hogy külön háztartásunk lesz és egy idős leánytestvérem nálunk fog lakni egyideig. Ő meghozza értem ezt az áldozatot, míg beleszokom.

Igen, így, helyeske társalgási témában ilyen súlyos gonoszkodások történnek és a kis szőke kigyó mindent meg, feleslegesedve, sugárzóan, gógösen. Hogy a kolduspereputtyát is ide fogja csóditeni! És Jenő, az okos, józan — az ő neveltje, — Jenő ezt túrni fogja némán.

Már mindennek vége. Már Balajthy Zsu-zsanna aludni mehet. De csak érzi, tehetet-lenül, fullasztó dühben, hogy még élni fog éveik tán, mellözve, magára hagyva a zöldszalus házban, — elfakult nimbuszszal, befolyás, szerepkör, hatalom nélkül és talmi, de fájón őszinte, tragikusán hazug anyaságából is kifosztottan; csak azért, mert e szőke kis bestia, ez újfajta asszony újfajta ravaszágai

A mentésben legtöbb érdemet szerzett matrózok.

A Pluiose a calaisi kikötőben, a hova kiemelése után vontatták.

A PLUIOSE FRANCZIA TENGERALATTI HAJÓ PUSZTULÁSA.

erősebbek az övéinél, vagy csak fiatal, fiatal — és legyőzte őt...

Az pedig kíváncsi, kellemes, apró mozdulatokkal babrál az asztalkán, kinyitja a fényképalbumot és áthajolja a völgyébe válla fölött bárosnyos malicziával; gonosz kis boszorkahangjában kegyetlekedő rezgő csalfasággal sóhajt és álmélkodik.

— Oh, ez ugy-e a Jenő édesanyja. Lórika, ugy-e? Mindjárt megismertem. Milyen szép volt, szegény Lórika mama!

VII. EDVÁRD OTTHON.

Visszaemlékezések. — Irta gróf Vay Péter.

Sandringham volt VII. Edvárd király összes kastélyai között az, melyben legtöbbet és legszívesebben tartózkodott. A birtok Anglia egyik leghíresebb vadászterületén fekszik. Mintagazdaság, melyre méltán lehetne büszke az ország legelső mezőgazdája. A kastély maga nélkülöz minden fényt, vagy udvari jelleget. Még a berendezés is sok kívánni valót hagy. Szerfelett sok az izléstelen butor, mert dacára, hogy az angol nép uralkodóját mint a divat királyát is elfogadta — finomultabb izlésel soha sem bírt.

Sandringham az angol középosztály otthonainak mintaképe volt. Csarnokok, folyosók, lakosztályok egyaránt túl voltak zsufolva, és a legellentétebb zürzavarban vegyültek össze a világ különböző feleiről érkezett emlékek. De nemcsak a berendezés, hanem maga a háztartás is életrend is ilyen polgáris volt. Talán épen ezért érezte magát abban legkényelmesebben a polgári izlésű uralkodó.

A skót felföldön emelkedő Balmoral vára Viktória királyné szeretett helye volt. — A nagy királyné évenként hosszú hónapokat töltött erdei magányában. Itt dolgozott legszívesebben. Itten írta nagykiterjedésű emlékiratainak kötetét. Ide vonult vissza rendszeresen egy-egy döntőbb politikai lépés előtt is. Egy-egy uralkodásának legérdekesebb pillanatai Balmoral falaival vannak összeforrrva.

Edvárd király csak a híres grouse vadász-évad megnyitása után érkezett Skóciába. Tartózkodása augusztus második felétől szeptember végéig terjedt. E pár hét alatt a nap nagyrésze a szabad ég alatt telt el. Az udvar már reggeli után kivándorolt a szomszédos moorokra, százával terítve le a gyors reptű madarakat. Lunchre kijöttek a család és vendégsereg notagjai is. Terítve egyszerűen az avaron vagy rosz időben sátorok alatt vala, és a társaság csak estefelé tért vissza.

Vendég itt sem hiányzott sohasem. Edvárd király azon éveknek közé tartozott, kik a magányt nem túrték. Városban vagy falun egyaránt nagyszámú család, vagy barátok környezték. Reggeltől késő estig mindig társaságban élt. Valamint annyi más tekintetben, ebben is seljesebben korának fia volt a király.

Mint a mai társadalom vezetői egyáltalában, úgy ő is folytonos akció közepett élt. Nap-

jainak minden órája hónapokkal, sőt egész évvel előre volt tervszerűen megállapítva. Valóságos lázas sietés közepett folyt le egész léte. Ha aztán helylyel-közzel gyengélkedés helyhez kötötte, kétszeresen nehezére esett a téltelenség. A folytonos akció közepett a mai életalakulás legnagyobb hátránya, hogy az emberiségnek a reflexzióra alig jut ideje. Vagy ha arra van utalva, kétségbeesettnek érzi magát. Ezek közé tartozott Edvárd király is. Az elmélkedés, gondolkodás nem felelt meg vérmérsékletének. Intenzívebb szellemi foglalkozás ismeretlen maradt reá nézve.

Ha Norfolokban mint angol squire vagy földes úr, a Highlondon ellenkezőleg mint skót laird óhajtott a királyt élni. Balmorali tartózkodása alatt nem is viselt mást, mint a nemzeti kilt-et, a Stuart színekből tarka koczkás mintára szőtt plaidből készült rövid rokolyát. És hűségesen megtartotta az összes régi nemzeti hagyományokat. Balmoral mohos csarnokai féltékeny visszhangozták a skót dudák méla nemzeti dalait, járták az udvarokon a fegyvertáncokat, és a hegyes ormain vigan lobogtak a hagyományos bonfirek, vagy örömtűzek.

Senki jobban nem tudott népének kedveskedni, mint Edvárd király, és mi több, e tekintetben fáradhatatlan volt. Mert nem csak hamar felismerte a körülményeket és az általános hangulatot, de soha sem mulasztotta el annak megfelelőleg cselekedni és határozni.

Ezen érdekes körülményben rejlik VII. Edvárd sokat emlegetett diplomáciai sikereinek igazi magyarázata.

Windsori várkastélya volt természetesen minden nagyobb jelentőségű esemény színhelye. Külföldi hatalmak látogatásait itten fogadta a király. Itten beszéltek meg a nagy jelentőségű eseményeket, és itten írt alá nem egy döntő nemzetközi szerződést. Történelmi horderejű jelenetekhez megfelelőbb és pompásabb díszletet nem képzelhetünk.

Windsor azonkívül, hogy az angol-gót stílus egyik remeke, határtalan parkjával, százados erdejével, és az ezüstös meander mederben kigyózó Temzével — az ország legjellemzőbb vidékét, Anglia szívét tárja elénk. Mind az, mit e fogalom magában rejt tájképi szempontból, Britannia ottan terül előttünk Windsor bástyáiról körül tekintve. Üdéb, bájosabb, barátságosabb környéket a Temze völgyénél az egész szigetországban nem találhatunk.

E minden tekintetben királyi otthon kapui nyitottak meg egyszer évenként, hogy vendéglássák, a hagyományos elnevezéssel élve, «A nemzet felső tízezer tagját.»

A Royal garden party vagy udvari kerti-ünnepet évenként júliusban tartották és arra a nemzet összes előkelőségei, kik egy vagy más alkalommal be lettek a királyi párnak mutatva, meghívásban részesültek. Edvárd király ezen módon akart kedveskedni mindazoknak, kik a szűkebbkörű udvari fogadásokon nem vettek részt.

A király, kiról mint láttuk, milyen örömet idézett vendégek társaságában, a kerti ünne-

pélyeken a szószeres értelmében elemében volt. Órákon át ottan forgolódtó vendégei között. A köszönéseket folytonos mosolyal fogadta. Jobbra balra kezét nyújtott, és megszóltott mindenkit, kivel egyszer-mászor az életben találkozott. Csoda-e, hogy mindazok, kik egy-egy ilyen népszerű udvari ünnepélyen jelen voltak, a legkedvesebb emlékekkel tértek haza és hálás szívvel gondoltak vissza a királyi háziúrra.

Utóljára immár egy éve elmúlt, hogy hosszasan lett volna szerencsénk Anglia elhunyt uralkodójával beszélgethetni. Amerikáról írott tanulmányaim* angol kiadásának rendezése több hónapon át Londonban tartott. Ezen idő alatt minduntalan volt alkalmam a királylyal találkozni.

Soha jobb színben nem láttam. Csodálatos energiája a régi volt. Minden érdekelt. Mindennel személyesen foglalkozott. Uralkodásának ekkor volt delező pontján. Teljes mértékben ekkor élvezte kormányzásának nagy sikereit. Nemzete, csak úgy mint a külföld, teljes mértékben ismerte el ritka uralkodói képességeit.

Mielőtt Angliából távoztam volna, még el-utazásom előtti napon magához kérettem. A váratlan kitüntetés annál inkább meglepett volt, mert ezen alkalommal még kihallgatásra se jelentkeztem. De, mint már fentebb is megjegyeztem volt, VII. Edvárd egyik fő jellemvonása épen abban nyilvánult, hogy másoknak örömet szerezzen.

Épen lakásomról voltam távozóban, midőn a főudvarmester telefonüzenete érkezett. Így a mint voltam, siettem a Buckingham palotába, hogy a legfelsőbb rendeletnek eleget tehessek.

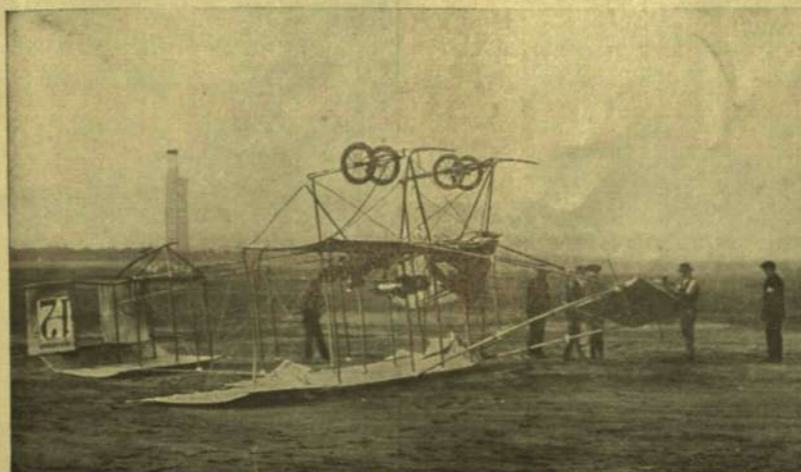
A nagy, négyszögletes, füst és koromtól megbarnult épület, dacára az új aranyos rácsok és hatalmas vaskapunak, meglehetősen közönséges királyi otthon. A mi szép, az a nagy árnyas kert és a szemben elterülő St. James parkja.

A berendezés, jóllehet az utolsó években teljesen felfrissítették, de ennek dacára meglehetősen banális maradt és nem hasonlítható össze se a bécsi, se a pétervári, se a madridi paloták berendezésével. A bejárat nyomott, a lépcsőház szűk, a folyosók sötétek, a díszítés pedig nehéz, sokszor túlaranyozott.

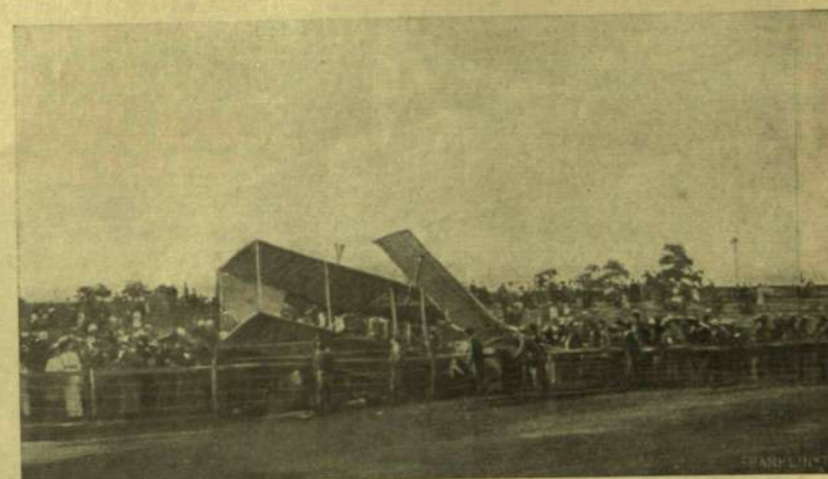
A király dolgozó-szobája a jobbszárny első emeletéből nyílt. Tágas, igénytelen helyiség. Igénytelensége volt egyedüli érdeme is, így megfoghatottuk mindazt, mit művészi tekintetben nélkülözött. A butorzat pár nagy asztal, kanapé és zsöllére szorított, mint azokat rendszeren a klubok dohányzó-termeiben találjuk. Az asztalok el voltak halmozva emléktárgyakkal és iratokat tartalmazó tárcákkal. De ha a berendezés nem is volt nagyon ékes, annál szebb volt a kilátás. A nagy szárnyablakok az árnyas, virágos kertre nyitottak.

Ez volt a király londoni otthona. Itten föl-

* The Inner life of the United States; megjelent I. Murray-nél.

Chavez gépét felfordítja egy hirtelen szélroham.

Frey André lezuhanása a közönség közé, mikor számosan megsebesültek

tötte napjait, ha a fővárosban időzött. E dolgozó-szobában végezte az államügyeket, fogadta a minisztereket, nagyköveteket, vagy barátait. De volt e barátságos hajléknak még egy másik lakója, a kis tüskös szőrű terrier kutya, ki urát sohasem hagyta el, és ottan hevert hűségesen órahosszat az íróasztal alatt. A király a magányt annyira kerülte, hogy még ha dolgozott is, mintegy megnyugvására szolgált a tudat, hogy egy élőlény van közelében. E hűséges barát, a királyné kívánságára, az uralkodó kedvenc paripájával elkísérte urát utolsó útjára is, el a windsori temetőig.

A LEGELSŐ GÖZHAJÓ.

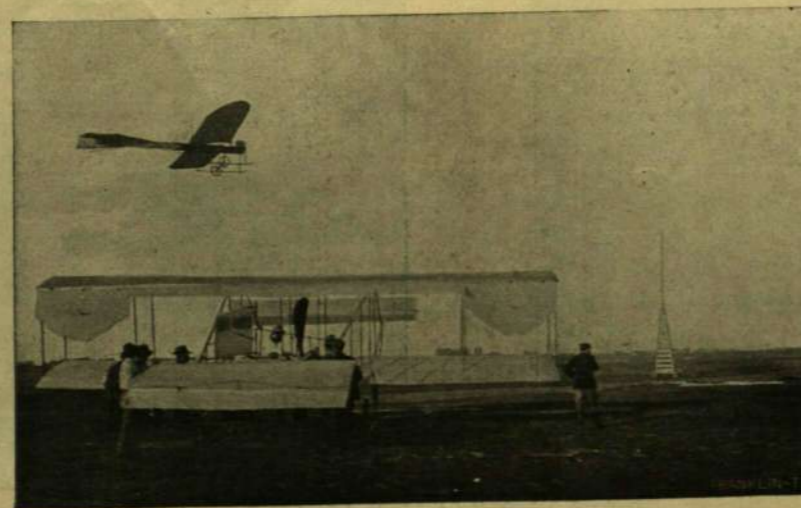
Az 1815-ben meghalt Róbert Fulton amerikai mérnöknek, — a ki tájkép- és portraifestőnek indult s utóljára is zseniális gépészmérnök lett belőle, — egyik dédunokája: Miss A. C. Sutcliffe épen most becsátotta közre híres ösének azokat a terveit és kéziratait, melyek az ő korszakalkotó találmányára, a gőz által hajtott hajóra vonatkoznak.

Több rendbeli sikertelen kísérlet után, 1803 augusztus 9-ikén ereszkedett először a Fulton Róbert rém módon megcsodált, primitív gőzhajója a Szajna vizére. Mélyrehatóbb szenczió volt ez akkor, mint manapság a jó Blériot leszállása Dovernél, meg Cook, avagy Peary drótnélküli távirata a legészakibb sarokról. A történelmi mozzanatnak rengeteg sok bámolója akadt, mint az már ilyenkor joggal el is várható. A kíváncsiság kellő felkeltésének nem hiányoztak a megfelelő előfeltételei sem, hiszen már az évi (1803) május óta a Chaillot-öböl szelén egy különös megjelenésű hajó volt gyakrabban látható, — miként azt a párisi «Reueuil Polytechnique de Ponts et Chansées» nyomán a Fulton fentebb említett dédunokája is konstatalja. S a kíváncsi tömeg javarésze korántsem valami barátságos érzülettel ment megnézni ezt a földi csodát, melynek valami bámulatos két kereke volt, tengelyre alkalmas, akárcsak a kocsik kerekei. A vízrebocsátás előtt is egy pár héttel gonosz indulatú emberek, — irigységből-e, vagy bolondságból? — tönkreslányították a gőzgép szerke-

A francia pilóták a hangár előtt.

1803 augusztus 9-ikén, a nagy napon, esti hat órakor történt meg aztán a legelső használható gőzhajó vízrebocsátása. Fulton, a nagy feltaláló maga fáradozott legerősebben a pompe à feu működésbe hozatalán. Mindössze három embere segédkezett neki. Szemük-szájuk elállt bámulatukban a jó párisiaknak, a mikor sikeresen mozgásba is jött a csodahajó a Szajna tetején. És lesték nagy áhitattal, hogy azok az ördöngő kerekek, melyek mindenike lapos

A «Quo vadis» lezuhanása előtt, indulásra készen.

Adorján János repülőgépe.

A FEDETLEN TRIBÜN ALI OZATAL.

LATHAN ÉS GÉPJE.

A JUNIUS 8-IKI ZÁPOR UTÁN.

DE LA ROCHE BÁRÓNÓ ÉS GÉPESZE.

MOSER GÉPJÉT HÍVONTATJÁK.

PAULHAN FELSZÁLL Mrs CARTEZÁVAL.

A « GALAMB » FELBORULT.

PAULHAN ELREPÜL A JURY ELŐTT. (A kis képen: Paulhan és gróf Károlyi Mihály.)

INGYEN KÖZÖNSÉG.

A BUDAPESTI NEMZETKÖZI REPÜLŐVERSENYEKRŐL.

A RÉGI BUDA ÉS PEST CZÉHEL.

A czéhek kezdettől fogva számottevő tényezői voltak nemcsak a városok, hanem az egész ország belkormányzatának. Jelentőségükkel közéleti szereplésük a legutóbbi időkig is tagadhatatlan befolyással volt a városok fejlődésére. Az intézményükre, szervezetükre, beléletükre vonatkozó okirataik, emléktárgyaik rendkívül becses forrásai a letűnt kor közállapotainak ismeretére törekedő művelődéstörténetnek. Mint a történeti muzeumok általában, a fővárosi muzeum is már elejétől kezdve nagy gondot fordított a régi pesti és budai czéh-emlékek összegyűjtésére s egyik termét a rájuk vonatkozó emléktárgyakkal már régebben be is rendezte. A legtöbb czéh emléktárgyai azonban a később alakult ipartestületek tulajdonába mentek át. Az ezeknek felkutatása és megszerzése körül kifejtett munka eredménye a muzeumnak az az újonnan berendezett terme, a mely majdnem kizárólag a czéhekre vonatkozó újabb gyűjteményt öleli fel.

A teremben vagy 235 tárgy van elhelyezve.

Oldalfalairól gazdag arany-hímzésű feliratos selyem czéh-zászlók csüngnek le. Nagyrésztük a XVIII. századból való. Mindkét oldalukon olajfestésű kép van: rendszerint a czéh véd-szentje és majdnem kivétel nélkül az illető mesterségre vonatkozó, bibliai tárggyal kapcsolatban levő szimbolikus jelenet. Alattuk a falakat a pesti, budai és óbudai czéhek mesterlevelei, felszabadító levelei és szolgálati bizonyítványai borítják. Nemesak okirati jellegűek, hanem azert is érdekesek, mert majdnem minden lap fejjén ott látjuk Pest vagy Buda egykorú rézmetszeti képét. Több közülük különösen becses. A XVIII. századból valók, tehát abból az időből, a melyből fővárosunkra vonatkozó kép meglehetősen kevés maradt fenn. Egytől-egyig mind pesti vagy budai rézmetsző munkája.

Ugyanitt van egy, a XIX. század elejéről való igen érdekes színezett rajz, mely azt a pályát ábrázolja, a melyet a pesti bérkocsiszéhnél a mesterek sorába való beiktatás előtt a jelöltnek be kellett futnia.

Érdekes emlékei a czéhek életének a czéh-ládák. Tulajdonképen a czéh-okmányok és értékek megőrzésére szolgáltak, emellett azonban mint valóságos jelképeit a czéhek, nagy tisztelben tartották. Szimbolikus jelentőségük magyarázza meg azt a kiváló gondot, a melyet diszes kiállításukra fordítottak, nemesak stilszerűség, hanem rendkívül gondos kivitelű munka dolgában is. Egyik-másikon igen szép fa-faragványokat látunk. Sok oszlop-diszes ládánál az oszlopok finom kiképzése, több helyütt a szép fa-mozsák munkák mindmegannyi bizonyítékai asztalos és esztergályos iparunk akkori

ERZSÉBET FŐHERCEGNŐ A VERSENYEN.

GREGUSS IMRE.

1856—1910.

A közelebbi napokban halt meg hosszas és kínos betegeskedés után Greguss Imre, a régebbi magyar festőművész nemzedék egyik legkiválóbb s egykor nagy sikereket látott tagja. Ha az utóbbi években ritkábban kerültek is művei betegeskedése miatt a közönség elé, régebben, kivált a nyolcvanas években azok közé tartozott, a kik idehaza és a külföldön legtöbb becsületet szereztek a magyar művészetnek.

Még csak 54 éves volt s már fiatalon szerzett jó nevet magának a művészek között. A budapesti mintarajziskolában kezdte tanulmányait, 1873-ban pedig állami ösztöndíjjal Münchenbe ment. 1875-ben állította ki a Münchner Internationale Kunstausstellungban a Táborba induló 1848/49. évi ujonczokat. Ez művészi munkásságának sokat ígérő kezdete. Már e képét is a magyar tárgy, a magyar élet szeretete jellemzi. Kompozíció, a mely oly ide, mint egy gyors impresszió hatása alatt festett vázlat. A zászólóval és zászlóval táborba induló ujonczok minden alakját oly híven jellemző lelkesedés a müncheni kiállítás közönségét is magával ragadta s a képet e nagyszabású nemzetközi kiállítás első napján megvette Lady Hamilton badeni nagyhercegnő. Gyors egymásutánban jelentek meg a *Betyár-élet*, *Csárda előtt* és *Lökötő* című kisebb méretű festményei. A *betyár-élet* Lenau Haideschenke című költeményének hatása alatt készült. A müncheni Künstlergenossenschaft vette meg s ma is ott őrzik. Az előbbihez hasonló tárgyú *Csárda előtt* című képét Lipót bajor regensherczeg szerezte meg. Az alig húsz éves magyar művész a müncheni kiállítások híres művésze lett. Az 1879. évi székesfehérvári országos kiállításon a *Kártályzó parasztok* című festményével vett részt és ezüst érmét nyert.

Új korszak küszöbére jutott. Mint önkéntes részt vett a boszniai hadjáratban, a hol művészi életére kiható emlékekkel gazdagodva tért haza. Aztán Párisba ment, s az itt töltött egy esztendő kitűnő nyomatot hagyott rajta. Munkácsy Mihály tanítványa volt s a mester hatása alá került. Az ekkor festett *Honvédtábor* tekinthető mesterművének. A kép feltűnést keltett Budapesten s a főváros tulajdonába jutott. Sikere a fővároshoz kötötte és a festészeti mesteriskola létrejöttékor ennek tagjai sorába lépett. Itt festette Benczúr oldalán nagyobb szabású történeti festményeit. *Zách Klára kivégeztetése* általános sikert aratott. *Asbóth tábormok Perednél* (1889) és *Szeged szebb lesz, mint volt* kiváló alkotásai. Utóbbi a király tulajdona. Később nagy szeretettel és tudással merült a kurucz idők em-

LATHAM EGYIK ZUHANÁSA.

A BUDAPESTI NEMZETKÖZI REPÜLŐVERSENYEKRŐL.

fejltségének. Legrégibb köztük a pesti szabó-czéhé, mely még a török hódoltság ideje alatt, 1648-ban készült. Eredeti a budai könyvkötő-czéh mesterládája, mely négy egymásra helyezett borkötésű könyvet ábrázol. A fedélén levő borbé égetett kép a könyvkötő mesterség körébe vágó szimbólumokkal az akkori iparművészet figyelemre méltó terméke.

A czéh-ládák záraiból és kulcsaiból kerültek ki nagyobb részét a XVII., XVIII. századbeli lakatos és kovácsparunkat jellemző vasmunkák is, melyek a terem nagy üvegszekrényének alsó rekeszében vannak kiállítva. A középtűt elhelyezett zár (a pesti kádások ládájáról) a kéziipar valóságos remeke. Ezek a zárok és kulcsok kedves képet nyújtó fináléi a szekrény felső két rekeszében elhelyezett tet-szetős óragyűjteménynek. Ugyancsak pesti, budai és óbudai mesterek barokk-, empir- és biedermeier-stílusú készítményei. A szekrény tetején gyógyszerári fayence-edények vannak kiállítva, budai gyártmányok a XVIII. századból.

Itt látjuk azt a múlt század elejéről való érdekes inga-órát is nagy, feketére mázolt faköpnegyével, mely évtizedeken át a régi városháza tanácsstermében állott. Állítólag valamelyik régi pesti polgár adóhátraléka fejében került a város tulajdonába. Egykorú vele az a S. A. Vogel pesti butorgyáros által készített régi zongora is.

A terem három vitrinája közül kettő telve a czéhek kiváltságlevelével és mesterkönyveivel. Impozáns külsejű is elárulja fontos okirati jellegüket. Czímlapjaik az iparszerűleg fűzött kaligrafia remek-számba menő példányai. Hely-lyel-közzel oly bámulatosan finom, puha kézi-rajzokat látunk rajtuk, hogy gyakorlott szem legyen az, mely a litografiától meg tudja különböztetni.

A harmadik vitrinában nagyobb részét XVIII. századi gombkötő és csizmadia-remekek vannak kiállítva. A gombkötő munkákon még rajta csüng a czéh pesztjeje. Mente-kötők, hurkok, mente-, atilla- és somgombok, függönytartó golyók és csészék ezek. Mindmegannyi nyerve készült kézimunka. Mellettük színes anyagból a minták, melyekről a színórzat és gombok különböző kitései lemasólták.

A csizmadia remekmunkák egy rojtos topánban, török papucsban és egy pár török cipőben vannak képviselve. Nagy munkát adhatott a topán sarkának sajtáságos kidolgozása. Egy-másra varrott patkó alakú talpbőr-lemezekből van összeállítva.

Kedves látványt nyújt a terem közepén elhelyezett miniature hajómalom. Az óbudai molnárók czéh-jelvénye volt. Idősebb fővárosi emberek még egészen jól fognak emlékezni ezekre a dunai vizinálomokra, vidéken itt-ott még ma is akad belőlük. A Dunaparton mozgalmas élet színhelyei voltak. Ugyanitt látjuk a kőműves és kőfaragó vándorló legények szállászegérét is. Izlésesen kidolgozott görög stílusú kis kerek oszlopcsarnokot ábrázol, teleagatva a kőműves és kőfaragó mesterség jelvényeivel.

Helyet talált végül magának itt a régi jó budaiak egészséges humora is egy kartonnal, mely mindkét oldalán ugyan primitív, de a maga nemében érdekes vízfestésű karrikaturákkal van ellátva. Tárgya a disznóhajcsáró életéből van merítve. Abban a kurta kocsmában tartogatták egykoron, mely a mai Margitpark-kávéház helyén állott. A fekete esikőhoz (Zum schwarzen Rössel) volt ezimezve, s a budai disznókereskedők tanyája volt. A kép mindkét oldalán német szövegű aláírás van, mely a sohasem létezett becsületes disznóhajcsáró életét.

Ezek az újabb czéh-emléktárgyak a régebbiekkel együtt a fővárosi muzeumnak ma már olyan jelentékeny gyűjtemény-csoportjává fejlődtek, hogy hozzá hasonló ilyenemű kollekciót gyűjteményes közintézetekben alig találunk. Az új terem nemesak a nagyközönségnek nyújt élvezetes és tanulságos látványt, hanem igen becses és nélkülözhetetlen anyagát szolgáltatja főképen Budapest kultúr-történetének.

Schindelmann Ferenc.

GREGUSS IMRE.

HELENA ÚTJA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta Anthony Hope. — Angolból fordította Weida Margit.

V. A háború kitör.

Lynborough lord egyik irigyléseméltó tulajdonsága az volt, hogy ha egyszer meggyújtotta a kanócot, nyugodtan várta az exploziót. (Ez utóbbi szó szoros összefüggésben állt vele.) Ha tudta, hogy számíthat kalandra és csinyre, a közbeeső időt hasznosn, azaz tőle telhetőleg kellemesen töltötte el. Mikor szimbolikus ultimátumát, a lakatot, már elküldte, — s ezzel jogát mintegy megerősítette, — a délelőttöt azzal töltötte, hogy Wilbraham Rogernak aprólekosan és őszintén lediktálta a közte és a Christ Church között lévő korai eltérés változatos történetét. Roger mulatságosnak találta feladatát, mert Lynborough kitűnően tudta leírni előkelő ellenfelet. Stabb ezalatt a szomszéd szobában, sirjai között volt.

A tűnődő csendet mr. Stillford látogatásának a híre zavarta meg. Nem volt könnyű rábírnai a marchest, hogy megengedje, hogy puhatolódzék, — hogy ha lehet, megkísértsen egy kis cselvetést, — vagy hogy legalább valamit megtudjon az ellenség terveiből. Az igazat bevallva, Stillford nem kevéssé félt a pertől.

Lynborough sohasem tagadtatta el magát s minden embert udvariasan fogadott. De arca komorrá, magatartása hideggé vált, mikor Stillford a megjelenése és modora, talán a környéken jól ismert neve által keltett jó hatást lerontotta azzal, hogy megmondta, hogy mint a marchesa ügyvédje teszi tiszteletét.

GORECZKY ZSIGMOND, A FŐVÁROS IV. KERÜLETÉNEK ÚJ ELŐLÁRÓJA.

— Ügyvéd? — szólt felhúzott szemöldökkel Lynborough.

— Igen. A marchesa megtisztelt a bizalmával; és így azt gondolom, hogy inkább, míg ez a szerencsétlen nézeteltérés...

— Miért szerencsétlen? — szólt Lynborough látható meglepetéssel.

— Bizonyára az — szomszédok között? A kastély és Grange között baráti viszony-nak kellene lenni. (Erre az ügyes fordulatra nem jött válasz.) Azt gondoltam, — folytatta valamivel kevésbé folyékonyan, — hogy mielőtt további kellemetlenségeknek és kiadásoknak tennék ki magunkat, jó lenne, ha az ügyet megbeszelném lódságod ügyvédjével.

— Uram, — szólt Lynborough, — bocsánat, hogy ön előtt mondom, kérem, vegye figyelembe, hogy nem én hívtam ide, de nem szeretem az ügyvédek. Nincs ügyvédem. Sohasem lesz ügyvédem. Nem létező személylyel nem beszélhet.

— De hiszen ez természetes, szinte elkerülhetetlen következménye a helyzetnek, melyet ön idézett föl, Lynborough lord. Nem hagyhatom, hogy ügyfeleimet kigúnyolják, hogy kétségtelen jogait letagadják...

— Igazán azt hiszi? — szólt közbe felvilanó szemmel Lynborough.

Stillford egy pillanatig habozott. S azután megadta az ősi választ:

— A mennyire én tudom, természetesen az.

— Ah! — mondta Lynborough szárazon.

— Egy ügyvéd sem mondhat ennél többet, Lynborough lord.

— S összevéve semmit sem mondanak! Ha nincs kedvére, a mit mondok, mr. Stillford, újra figyelmeztetem, hogy nem én kerestem a találkozást!

Stillford némileg szarkasztikus lett.

— Személyesen akarja a pörét vezetni? — kérdezte.

— Ha beperelnek, igen. Különbön szó sincs perről.

Stillford szeme felragyogott; de azért még kételkedett Lynborough szavainak az értelmében.

— Mi nem félünk a pertől.

— Mivelhogy nincs igazuk, valószínűleg meg s nyernék, — mondta Lynborough mosolyogva. — De jó esomó pénzükből fog kerülni. Erre legalább képes a törvény; nem igen hiszem, hogy sokkal többre képes. Én részemről ez ügyben ép oly kevéssé fordulnék a törvényhez, mint a római pápához; még előbb ez utóbbihoz.

Stillford mind boldogabb lett, s mindinkább csodálta Lynborought.

— De nincs joga, hogy... hm... kiero-szakoljon jogokat, ha nem szándékozik azokat fentartani.

— De szándékom azt fentartani, mr. Stillford. Ezt nemsokára látni fogja.

— Erőszakkal? — Stillfordot magát is kielégítette az a megbotránkozott, ünnepélyes hang, melylyel ezt a kérdést kiejtette.

— És ha erőszakkal is, önök nem viseltek előtelettel a per iránt. A börtön nem újság nekem...

— Hogyan? — Stillford kissé mehökkent. Még nem hallotta mind a Lynborough lordról keringő meséket.

— Azt mondtam, hogy a börtön nem újság nekem. Szükség esetén leülhetek egy hónapot. Azonban nem vagyok ujoncz abban a némileg degradáló művészetben, hogyan kell az ellenfél felingerelni, hogy az üssön először. Akkor pedig ő sétál börtönbe, úgy-e? A törvény értelmében! Mintha ennek valami köze is lenne az érdemekhez!

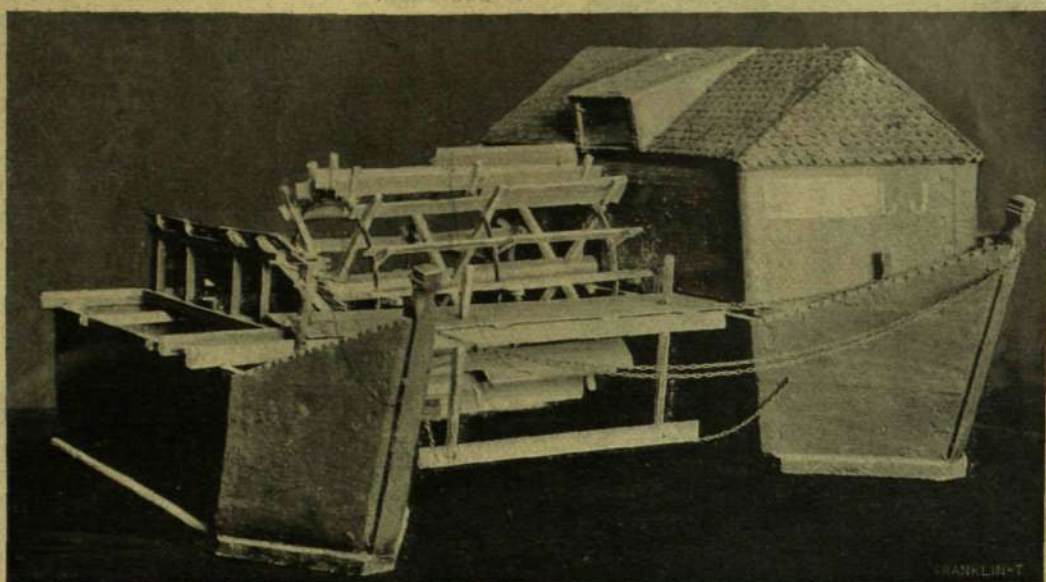
Stillford megmaradt az öt érdeklő pont mellett:

— Jogának fentartása alatt én azt értem, ha azt a törvénytől előtti is megerősíti.

— Oh, ez a világ, milyen ravasz, Roger, de milyen ravasz!

Nevetve egy karosszékre vetette magát. Stillford már előbb leült.

— Gyűjtsen rá, mr. Stillford. Úgy-e hogy arra kíváncsi, fogok-e perelni, vagy sem? Nos, nem fogok! Kíván még valamit tudni? Oh, megjegyzem, nem azért félnék a pertől, mert nem ismerjük a törvényeket. Engedje meg, — mr. Stillford ügyvéd — Wilbraham Roger lovag, a Middle Temple tagja, hites ügyvéd. Ha tud-

VÍZMÁLÓMINTAJA; AZ Ó-BUDAI MOLNÁROK CZÉH-JELVÉNYE.

tan volna, hogy eljön, Roger felvette volna a parókáját. Nem, nem, mi ismerjük a törvényt, de gyűlöljük.

Stillford örült e kétes előnynek, a per most már a marchesától függött, s ez szerinte nagy előny volt. De Lynborough csipkedése, a hívása ellen, igazán bosszantotta.

— Így érez a legtöbb ember, kinek... kinek a börtön már nem újság, Lynborough lord.

— Az apostolok, stb? — kérdezte Lynborough hűvösen.

— Alig hiszem, hogy lordságod ahhoz a... hm... kategóriához tartoznék.

— Ez a legrosszabb, senki sem hiszi, — hagyta rá Lynborough őszintén. Őszinte, csaknem fájdalmas sajnálkozás rezgett a hangjában.

— Tizenöt éven át próbálkoztam. De egykor talán mégis Szent Ambrusnak fognak nevezni! — Megint csüggedt hangon folytatta: Szent Ambrus, az utolsó, ámbár... de mégis, félek, hogy az utolsó. Az apostolokkal, de még a szentekkel is, nagyon mostohán bántak manapság, mr. Stillford.

— Ez felállt.

— Egyéb mondanivalója ninesen számomra, Lynborough lord?

— Nem emlékszem, hogy valaha is lett volna, mr. Stillford. Azt már előbb is megérthette, hogy a parti utat használni szándékozom.

— Úgyfelem meg akarja ebben akadályozni.

— Igen? ... Nos, önök hárman vannak ép-kéziláb férfiak odalent, így mondták az embereim; ön, az ezredes és a kapitány. Mi is hárman vagyunk idefent. Ez csak egyenlő elosztás?

— Csak nem akarja komolyan birkózással elintézni az ügyet? — Félíg mulatott rajta, de a gondolatmenete természetesen kizökkent a rendes kerékvágásból.

— Ez csak önökötől függ. Mi használni fogjuk az utat. — Lynborough félrehajtott fejjel, kárörvendő nevetéssel nézett a csökönyös ügyvédre.

— Boszantani fogom önöket, mr. Stillford, éjjel-nappal boszantani fogom. Nagyon éberek legyenek, ha el akarnak üzni arról az útról. S kudarcot fognak vallani.

— Egy utolsó kéréssel fordulok lordságodhoz. Azt hiszem, az ügyet barátságosan is el lehetne intézni. A marchesát rá lehetne bérni, hogy megengedje...

— Majd ha engedélyt kérek tőle, hogy lélekzetet vehessek, — vágott közbe Lynborough.

— Akkor a küldetésemet befejeztem.

— Gratulálok.

— Kérem?

— Nos, hiszen megtudta, a mire főleg kíváncsi volt, nemde? Ha nyíltan kérdez, egy csomó időt megtakaríthatunk volna. Isten vele, mr. Stillford. Roger, a csengő a keze ügyében van.

— Rajtam akar mulatni? — Stillford fel-fortyant.

— Nem, de ne higgye, hogy kijátszott, — viszonzotta Lynborough nyugodtan.

Elbuzsultak Lynborough visszatér az espedeshez, Stillford a marchesához. Bár kihozták a sodrából, s érezte, hogy gúnyt űztek belőle,

dett azzal, hogy megjegyezte, mily kellemes, hogy így megvárhatja a maga idejét, hogy a pert felvegye.

Lady Norah a marchesánál volt. Mind a kettőn figyelmesen hallgatták, s apróra kikerdezték. Nemcsak a fontos pontok iránt érdeklődtek, állandóan kérdésekkel ostromolták Stillfordot. «Hogyan mondta ezt?» Mindég ezt a feleletet nyerték: «Oh, — nos, — hát furcsán.» Mielőtt elhagyta őket, utasították, hogy újra torlaszoltassa el a kaput, lehetőleg erősen és feltűnően; sőt tilalomfát is akartak felállítani. Habár Stillford nem valami ügyesen írta le ellenfelét, mégis úgy látszott, hogy némi hatást ért el.

— Azt hiszem, elragadó lehet, — mondta Norah elgondolkozva, mikor magukra maradtak. — Olyanféle ember, a kit meg tudnék szeretni, Helena.

Rendes körülmények közt a marchesa bámulta és megtapsolta Norah őszinteségét, főúri vonásnak tartotta; Norah kimondta, a mit gondolt, s hagyta a tömeget, gondoljon, a mit akar. A jelen esetben kevésbé volt elragadtatva, sőt egy kissé meg is botránkozott. Tudta, hogy az a férfi, a kibe Norah belészeretni kegyeskedik, nem könnyű ostromnak lesz kitéve; az ir arczszínek nehéz ellenállni, s ez rajta tökéletes volt; azonfelül az említett nyíltszívűség csak siettette a dolgot.

— Végre is, az én utamon megy keresztül, Norah, — vetette közbe a marchesa. Mind a kettő elnevette magát. — A nyomorult, szép, mint... mint egy Isten, — sóhajtott Helena.

— Láttad? — kérdezte élénken Norah; s a marchesa gyónt; meggyónta azt a pillanatot, azt a gyötrelmes pillanatot Sandy Nabon.

Ököbe szorított kezekkel ugrott fel.

— Norah, ezt az embert a lábaimnál szeretném látni, hogy végig taposhassak rajta. Oh, nem az út miatt! De azt hiszem, egész idő alatt kinevet!

— Hiszen sohasem látott! Ha látott volna, talán nem nevetne, s te se taposnál rajta végig.

— Ah! de igen! — Túrelmetlenül hátravetette a fejét. — Nos, ha látni akarod, ezt, úgy hiszem, könnyen elérheted — az én utamon, holnap.

Ez a párbeszéd titkon bosszantotta a marchesát. Nem volt épen féltékeny; végre is semmiért senkire sem lehet féltékenykedni, s a mint az ő találkozása Lynboroughal nem számitott, úgy Lady Norah ismerettségét is egy nulla képviselte. De miért akarja őt Norah megismerni? Az út a marchesáé, következtetés-képen a vizsály is az övé. Mi köze Norahnak a dologhoz? A marchesa talán egy kis drámát akart alkotni, s Norah elég merész volt új elemeket vinni beleje.

És nem ő egyedül, a hogy ebéd alatt kísült. A kis Dufaure Violet, a kinek a szeszélyes modora híres sikereket ért el az érzelmileg gyengébb nemnél, elfojtott diadallal ült asztalhoz. Irous kapitány udvariasan szemrehányást tett neki, hogy thea után elhagyta a croquet-pályát.

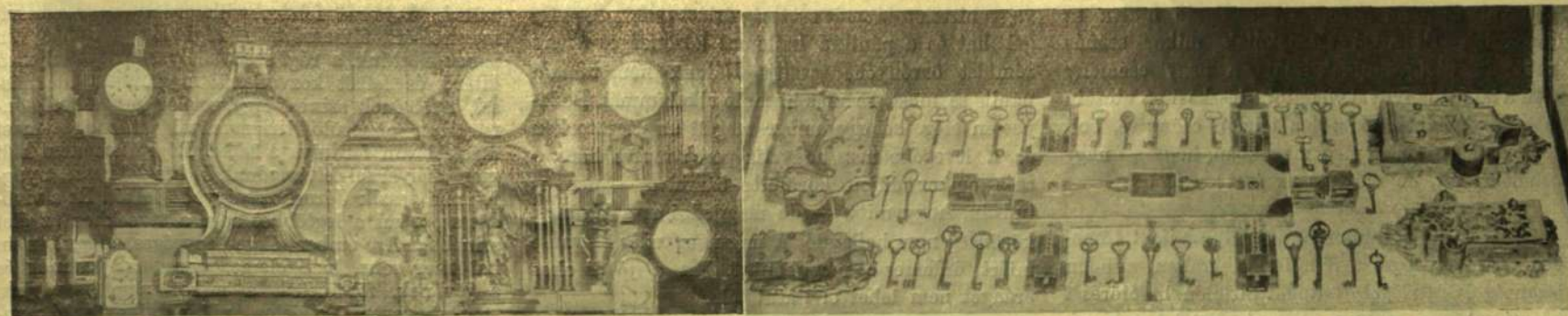
KÖMŰVESLEGÉNYEK SZÁLLÁSHELYÉNEK CZÉHÉRE.

a nélkül, hogy azt hasonlóval viszonzhatta volna, mégis örült annak a fontos, biztos ténynek, a mit megtudott, s elmondta azt a kliensének. Nyíltan ugyan nem gratulált neki, hogy nem kénytelen pereskedni, hanem meglege-

CZÉHLADÁK.

RÉGI PESTI ÉS BUDAI CZÉHEK EMLÉKEI A FŐVÁROSI MÚZEUMBAN.

RÉGI ÓRÁK.

LAKATOSMUNKÁK, CZÉHTÁBLÁKRÓL.

RÉGI PESTI ÉS BUDAI CZÉHEK EMLÉKEI A FŐVÁROSI MÚZEUMBAN.

— Oh, csak Filbybe sétáltam, Scarsmooron keresztül, mint rendesen.

— Scarsmooron át, Violet? — A marchesa hangja meglepetést árult el.

— Hiszen nyilvános az út, jól tudod, Helena. Úgy-e, mr. Stillford?

Stillford helybenhagyta: — Azért talán mégis, minél ritkábban megyünk arra ez idő szerint...

— Oh, de hiszen Lynborough lord felszólított, hogy megint eljőjék, s menjek, a merre kedvem tartja, ne azon az ostoba országúton.

Mély csend követte e szavakat. Violet mosolygva nézett szét, mintegy helyeslést várva; pillantása főleg miss Gilleisonnak szólt, a birók özrjének, s a marchesának, az út tulajdonosának.

— Úgy esett, hogy magammal vittem Nelli-t, a kedves mindég megszökik. Egy nyulat kergetett. Én persze utána. A nyúl egy lukba szaladt, én meg neki Lynborough lordnak.

Helena, elragadó!

— Alaposan ráuntam Lynborough lordra, — mondta a marchesa jéghidegen.

— Azt hiszem tudta, hogy nálad lakom; de egy szóval sem említett téged. Egyszerűen ignorált; az egész ügyet értem. Úgy-e tapintatos?

Tapintatos lehetett, de ez, úgy látszik, nem nyugtatta meg a marchesát.

— Milyen mesés modora van egy ilyen... ilyen grand seigneurnek! — folytatta Violet tündöve. Annyira különbözik a többiekétől!

Ez a megjegyzés épen nem ragadtatta el a többi urakat; megkülönböztetés volt, ha nem is direkt rájuk vonatkozta.

(Folytatása következik.)

A REPÜLÉS HETE.

○ Egy nagy gondolat valósult meg napjainkban, s hálásak lehetünk a gondviselőnek mi élők, hogy ez ép a mi korunkban történt. Úrrá lettünk a levegő fölött. Ösintek, a ki nyílával először lőtte le a repülő madarat, bizonyosan foglalkoztatta már ez a gondolat. Bizonyosan. Miért is legyen nálánál a madár külön, nálánál, a ki nyílával íme utóleri. S a mi után ezer és ezer év óta esengett az ember, s a min a legnagyobb zseni is járatták elméjüket, beleszámítva Leonardo da Vincit, az most, a mi napjainkban megvalósult. Repülünk. Nem csak Blériot, nem csak Wright és Latham repül, meg a pilóták, bármi legyen az ő nevük, hanem immár mi is repülünk. Az a hölgy, a ki felveti magát a biplánon, az a gróf, a ki felül Latham mellé a nyeregbe, vagy akár én, és On is t. olvasó, ha van hozzá szívünk, s nem hiányzik hozzá a szükséges obulusunk. A mi a fő: maga a probléma meg van fejtve.

De vajjon elértük-e, ha nem is a tökélyt, elértük-e magát a madarat? Tudunk-e nagy utazásokat tenni a levegőben, mint a golyó, mely téli tartózkodásra a földgömb másik felére vándorol, tudunk-e vészben, viharban óra számra fennkerülni, mint a sas a felhők között, tudjuk-e biztosan hasítani a levegőt, mint a fecske, mely röpében keresi a táplálékát? Bizonyosan nagyon távol vagyunk még a madártól is, s még távolabb a tökéletességtől, melynek meg kell haladnia a madarat. Ezek a pilóták merész próbálkozásai, kik kiváltják belőlünk a lelkesedést, de hát ép az a baj, hogy a próbálkozást még mindig merész-

nek kell tartanunk. Próbálkozásnak és merésznek, a helyett, hogy természetes legyen. És a mint megszoktuk kissé a mutatványok szépségét, látjuk a sok fogyatékossgát is. A gépeken minduntalan török valami. Egy-egy erősebb szélroham katasztrófával fenyeget, s nem csak fenyeget. Nehézes az indulás, néha egyáltalában nem is sikerül. Ma az egyik gép mondja fel a szolgálatot, holnap a másik. És magában a gépszerkezetben egy két év óta alig tapasztalható lényeges haladás. Az Etrich gépe tetszetősebb, kecesebb, mint a Blérioté, de nem tökéletesebb. Sok, nagyon sok a kívánni való.

Gondoljunk azonban arra, hogy a dolognak még csak az elején vagyunk, s gondoljunk arra is, hogy Stephenson első gépe minő volt. A kik Stockton és Darlington között első vonatát elrobogni látták, gondolhatták-e reá, hogy utódaik a mai luxusvonat szalonkocsijában fognak utazni valaha? Vagy gondoljunk az automobílnak, mely szemünk előtt tökéletesedett, s melyet primitív, otrómba formájában még mi, a mai kor gyermekei láttunk.

Bizonyos sokat fog még tökéletesedni a repülőgép, s kell is sokban tökéletesednie. Ma nagyon sok még a kívánni való. Ugy tetszik, még a mai technikának se használják ki minden eszközt az építésnél, mert minduntalan török a gépeken valami, a minék nem lenne szabad ily gyakran megtörténnie. A gépek alacsony ára is a mellett tanuskodik, hogy nem használják a rendelkezésre álló legkételetesebb anyagot. De hól a határ, a melyet a tökéletesítés munkája el fog érni? Biztosak leszünk-e valaha a levegőben, legalább oly fokig, mint a minő biztosak a vasuti fülkében, vagy az óceánra járó gőzösök kajuttjében vagyunk? Vagy pedig oda leszünk dobva ott fönt mindég az elemek szeszélyének?

Ákárhogy lesz is, szerencséseknak mondhatjuk magunkat, hogy élő tanui lehetünk az első szenzációs sikereknek. Örüljünk neki szívünk teljessége szerint, s ne keserítsen el bennünket az a fajta bánat sem, mely elfogta azt az öreg márkint, a ki szomorúan nézte a Mongolfier testvérek léghajójának felszállását.

— Oh ezek az emberek — mondotta — mindent fel fognak már találni. Még az örökké tartó életet is. De mit használnak nekem, ha én már akkor a föld alatt leszek.

A HÉTRŐL.

A hely. Még el se kezdte az életet az új parlament, még egyetlen egy ülése se volt a t. Háznak és már van egy nehéz ügy, már fölmerült egy olyan kérdés, a melyet az elintézésére hivott faktor egy pártközi konferencia széles vállaira kénytelen ráhárítani, mert maga nem elég erős a megoldására. Ez a tanácskozó terebren való elhelyezkedés kérdése. Mert egy pontig párt- és véleménykülönbség nélkül szolidáris volt a képviselőház valamennyi tagja. A t. Háznak akart ülni valamennyi. Egyik nagyon akart, a másik — még jobban akart, de akart valamennyi. Idáig tehát teljes volt a harmonia és a szolidaritás. De csak idáig. Mert a mint azután ott tart a dolog, hogy ki, melyik helyre üljön, ime: egyszerre kitor a vizsály. Sokkal többen vannak, a kiknek a más helye jobban tetszik a magukénál,

mint a kik hajlandók oda ülni, a hol ültetik őket. Minthogy ebben a terebren — így szólnak — minden hely egyforma értékű, hát — adják ide a jobbikat. A honnan látni is, hallani is jobban lehet az embert. A kik szemközt ülnek a miniszterekkel, egészen szemközt kívánnak ülni velük, a kik meg a hátuk mögött ülnek, közvetlenül a hátuk mögé kívánnak. Az öreg képviselők szerzett jogon követelik maguknak az első padokat, a fiatalok pedig azzal a megokolással, hogy semmiféle haraztérén se küzdenek már a generálisok elől. Hadd legyenek ők azok, a kik minden veszedelemnek legjobban ki vannak téve. Látnivaló, hogy a motívumok a legnagyobb mértékben tiszteletre méltóak és látnivaló az is, hogy igen nehéz dolog lesz a probléma megoldása. A legegyszerűbb megoldás talán annak az általános gyakorlatnak az érvényesítése lenne, hogy olyan a hely, milyen a az ára. A képviselő urak is a szerint kapják a helyet, a mennyi pénzükbe a belépőjegy került alkotmányos költségek formájában. Ha ezt a szabályt kimondják: ünnepe lesz a fórumon — a szerénységnek és az önmegtadadásnak. Mert bizonyos, hogy az utolsó padot fogják megrohanni épen azok, a kik most az első pad meghódításáért tusáznak.

*

Sztropkó szerencsége. Egy fájdalmas sóhajással kell kezdenünk, a mely odaszáll a kerepesi úti temető egy hervadó koszorúk özönével borított friss sírjához. Ha élne még Mikszáth Kálmán, az ő varázslatos humorával halhatatlanná tudná tenni egy kis zemplénmegyei falucska: Sztropkó szerencsésének furcsa és megindító esetét. Mert sok kedvesség, humor és sok tanulság is van ebben a históriában, a mely azt példázza, mekkora kalamitás az, ha az embernek vagy a községnek — nagyon is kevese a szerencse. Jobban, mint a hogyan álmodni is merte volna. Mert a jó sztropkóiak például álmodhattak arról a szerencseről, hogy egyszer véletlenül jó időben Budaestre kerüljen, egy szempillantásra látni fognák Ő Felségét, a magyar királyt és erről beszélhetni fognak büszkén késő unokáiknak: de ugyan ki mert volna olyat álmodni a szegény sárosi falucskában, hogy — ő hozzájuk megy a király. Hogy ott fog lakni. Hogy Ő Felsége rezidenciája lesz Sztropkó faluja. Hogy ott lesz az udvar és Sztropkó lesz a közepe az egész monarchiának. Ezt ugyan el nem hitték volna még a — kalendáriumnak se, pedig az nyomtatva van. És ime, mégis megtörténik, mert a nagy manőverek napjain Sztropkón fog lakni a király. És a szegény, boldog Sztropkó ime — halálra van rémülve a dicsőségétől. Mert — hiszen nem indiskréció, ha eláruljuk — Sztropkón kisebb urak laknak, mint a király. Kevesebb komóciózóval is beírják. És a mi a kettő: a király szokott kényelme és a sztropkóiak szokott kényelme között van, azt most egyszerre elő kell teremteni. Utat, világitást, a legalhadotabb technika és a fejedelmi luxus ezernyi drága kellékét, elemét és szerszámát. És a milyen derűs, olyan megindító nézni, hogy a szegény kis falu, a melynek a száz perzentos pótdoból arra se telt, hogy petróleummal segítsen a Holdnak világítani — hogyan fordul fűhöz-fához, kormányhoz, varmegyéhez: segítségük meg a nagy szerencsésében, mentésük meg a király előtt — Sztropkó becsületét. Minden bizonyosan meg fog történni. Mire a király Sztropkóra ér, lesz a faluban minden, a mi még

nem volt és a mi háromszáz esztendő múlva se lett volna. És a jó sztopkóciák, mikor szénás szekerek végigvonulnak majd a nagy esemény után a falu villanyvilágított, deszkasima utcáin és a községházról kiszól a telefon csöngése, boldogan állapíthatják meg magukban, hogy — nagy ijedelem volt, de megérte az árat!

Pánik. Erre a fogalomra, a mely az ijedt tömegek fejvesztettségét a rémület viharában minden józanság és mérlegelő öntudat hirtelen hajótörését jelenti, nincsen magyar szavunk. Föl lehet tenni, hogy nem is igen lesz. Mert úgy látszik, hogy a fogalomjelzés hiánya a magyar nyelv szókincséből nem véletlenség. A fogalom maga is idegen töltök. A mi közönségünkre sok mindent rá lehet mondani, sok olyat is, a mi meglehetősen alaptalan, de azt az egyet igazán nem lehet rá mondani, hogy — ijedős. Szerencsétlenség és katasztrófa, fájdalom, elég történik minálunk is, de olyan katasztrófa, a melynek forrása és oka csak maga a rémület vad örülete: a pánik, nem tudom, fordult-e még elő egyáltalában minálunk. Az ököritői katasztrófát sem lehet tisztán a pánik művének minősíteni, inkább a korlátoltságának, a mely nem gondolva egy veszedelmes eshetőségére, nem hagyott utat a gyors menekülésnek. Olyan szerencsétlenségek, mint például a csikagói színházé és egy párisi 'metro' katasztrófiája, a hol az embereknek bőséges és széles útjuk lett volna a menekülésre, ha néhány ember vak rémülete vakká nem teszi valamennyit, minálunk nem történnek. Hogy különösen a budapesti közönség mennyire nem hajlamos pánikra, annak a minapában ismételt példát is kaphattuk. A repülőversenyen történt szerencsétlenség megdöbbentette és elszomorította a közönséget, de rémületnek nyoma se kelt. Még nevezetesebb és jellemzőbb a Víg-színházban történt rövid-zárlatos incidens lefolyása. A színházi közönség lelke mindig bizonyos feszültségben van, a fogékonyága fokozott, a nézőtér levegője izgalmas, egy elhaló asszony halk sikoltása is nagy erővel csap minden szívre. Egy föllobbanó láng

vagy hirtelen támadt sötétség óriási fölfokozottsággal hat és a pánikra hajlamos közönséget a vak rémület örvényébe taszítja. Nálunk nem támadt pánik se most, se más hasonló alkalommal. Budapestben elég, ha egy ember megáll az utcasarkon és a levegőbe néz, hogy tíz perc múlva háromszáz ember álljon körülötte bámulva — nem is tudván, hogy mit? — de megijedni ez a kíváncsi közönség nem hajlandó, a míg nem tudja — van-e miért, érdemes-e megijednie? Ezt a jó és okos erényét nem lehet elvitatni tőle.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Aranyveder. Néhány hónappal ezelőtt az irodalmi körökben nagy feltűnést keltett az a hír, hogy a heves érzelmi szerelem forró szavú költőnője, Erdős Renée Rómában, a hol már néhány éve állandóan lakik, katolizált. Sokat beszéltek a dolgról, nyilvánosan és burkoltan támadták a költőnőt azok, a kik nem bírták vagy nem akarták elhinni, hogy belső okokból, lelki szükségéből fordult a kereszténység felé. Most mindezekre a beszédekre feleletet ad az a könyv, melyet Aranyveder czimmel adott ki Erdős Renée. Verseik vannak benne dokumentumai annak a lelki átalakulásnak, a mely a költőnőt a keresztény gondolat és még inkább érzésvilágba vezette. Ezekben a dokumentumokon nem lehet disputálni, legfeljebb meg lehet őket gyanusítani; csak a rozindulat tagadhatja el, hogy a verseknek lélektani alapjuk van, valóban egy vergődő lélek szól belőlük, a mely önmagában vívódik a mult pogány, szerelmes, testies árnyaival és térden csúszva, vezekelve, kiterjesztett karokkal eseng a szelid, szerető Jézus felé. Nem irodalom az, a mi a tartalmukat adja, lélek van bennük kitarva, eleven élet reszket bennük, a mely sokszor át is tör az irodalmi korlátokat. Jóhiszeműen kell a verseket olvasni s akkor észre fogjuk venni, hogy a költőnő nem motívumokat, megírásra alkalmas témákat keres a krisztusi szellem világában, hanem a neki, mint művészek legtermészetesebb és magától adódó formában, szinte önmagának mondja el azt, a mi most neki az élet legfontosabb és legnagyobb ügye. Nőkre általában nagyon erősen hat a katolikus miszticizmus; Erdős Renée is az fogta meg; érzései Krisztus nemes, gyöngéd, szelid és szenvedő alakja körül központozták.

színek, ő hozzá főhászkodik erőért, kegyelemért, megértésért, támaszért. A régi Erdős Renée van ismét előttünk, a régi szenvedélyes, magát teljesen kitaró és lelkét közvetlenül megmutató odaadásal, nyelvének színes, lágy, meleg zengésével, önmagában elmerülő lirizmusával, csakhogy most másfelé van fordulva a lelke. Régi élete nem halt meg, arányai fel-feltámadnak és küzdelmessé, nyugtalanossá teszik Jézushoz vágyódó lelkét. Ez a vívódás az, a mi a legtöbbet adja a versekhez az élet színéből. Az ember élete egységes, a mult nem hal meg soha, ható eleme marad a jelennek és a jövőnek, föl-folled, a pillan nem is várjuk, meg-megzavarja a jelen pillanataiban való nyugodt elmerülést. Erdős Renée nem tud megszárdulni elmúlt életétől, de menekül előle erősen, elszántan, heves vágyggyal, mégis a megbánásban és irtózatban, melylyel felé fordul, mindig megmarad valami az átél földi gyönyörök reszketéséből. Bármennyire idegen töltök az a misztikum, a mely a költőnő lelkét elfoglalja, verseit élvezettel olvassuk, mert igazak, emberiek és a művészet lelke szól belőlük. A keresztény vallásos misztika eddig idegen volt költészetünkben, csak a legújabb időben szolgált meg egy-két fiatal költő ajkán. Erdős Renée szép versei ebben is költészetünk gazdagodását és bővülését jelentik.

Szelek szárnyán. Herczeg Ferenczet nagyon erősen megfogta az Adria szépsége; tudjuk, hogy nyaranta a saját yachtján szokta behelonygani partvidéket, kikötőt, szembeszállva a forrón égő nappal vagy a sűvöltő bórával. S ő az első jelentékeny magyar író, a ki irodalmi eszközökkel próbálja megközelíteni a tenger titokzatosságait, megtalálni természetének sajátos vonásait. Az itt nyert benyomásaiból alakult ki Szelek szárnyán című könyve, mely eredetileg egy napilap ünnepi ajándékaul jelent meg, most pedig külön kötetben látott napvilágot. Rövid vázlatok az Adria életéről, a tájképeket bennük a tengeri kalandozásokban résztvevők alakjai elevenítik meg: egy síheder fiú, az író keresztfia, maga az író és a dalmata matrós a főszereplők, különösen a fiú és a dalmata alakja lép ki elevenen, humoros színnel a tájképekből. Érdekes, előkelő formájú, teljesen kész és biztos írói művészettel írott könyv, egyike a legjelentékenyebb munkáknak, melyeket utóbbi időben Herczeg Ferenczről láttunk.

Temesvári művészek. Dr. Berkeszi István, a kinek Temesvár és a Délmagyarország kulturális multja emlékeinek felkutatása és feldolgozása körüli érdemei ismeretesek, most egy kötetben össze-

gyűjtötte mindazokat az adatokat, melyeknek a Temesváron régebben élt művészekre vonatkozólag nyomára tudott jutni. Valami kiváló művészről nem sokról számolhat be, Brocky Károly a legnevezetesebb azok közül, a kikkel foglalkozik, mégis sok hasznos anyagot ment meg az elkallódástól nemcsak a temesvári, hanem általában a magyarországi régi művészi kulturára vonatkozólag.

Új könyvek: Aranyveder. Verseik, írta Erdős Renée, Budapest. Szelek szárnyán. írta Herczeg Ferencz. Budapest, Singer és Wolfner; ára 4 korona. Temesvári művészek. írta dr. Berkeszi István. Kiadja a délmagyarországi történelmi és régészeti múzeum-egyesület és Temesvár város közönsége.

HALÁLOZÁSOK.

Elthunytak a közelebbi napokban: Idősb M. SZABÓ MIHÁLY, negyvennyolcas főhadnagy, volt országgyűlési képviselő, egyháztanácsos, városi képviselő 81 éves korában Hajduböszörményben. — Dóbrantai DÖBRENTÉNY BALINT, volt negyvennyolcas honvédtizedes, nyug. dunagőzhajós társasági tisztviselő, 80 éves korában Lugaszon. — Dr. SZÉKES GYULA, honvédhadbíró-százados Budapest. — ÖRDÖG KÁROLY, gróf Andrássy Dénes gazdasági felügyelője, 71 éves korában Rozsnyón. — Derzsényi és zsemberi ZSEMBERY TIVADAR, nyug. bányakapitány, 63 éves korában Budapest. — SZABKA GYULA, plébános, 54 éves korában Bicskén. — Alibisi PÁNCZEL KÁROLY, fogarasi református lelkész, 86 éves korában Fogarason. — NOGÁLY PÁL, nyug. postaigazgatósági pénztáros, hetvenhét éves korában Tiszaföldváron. — RESKA JÓZSEF, nyag. cs. és kir. főszámtanácos, 71 éves korában Pozsonyban. — Dr. MADÁN JÁNOS, orvos 28 éves korában Nagybányán. — LAKATOS JÓZSEF, főgimnáziumi tanár, 33 éves korában Újpesten. — Idősb THIM JÓZSEF, nyug. realiskolai igazgató, az apatini járási általános takarékpénztár igazgatója, 79 éves korában Apatinban. — Baksai SOHÁR LAJOS, 69 éves korában Budapest. — Szeremlei OSZKÁLA JÓZSEF, az Egyesült Budapesti fővárosi Takarékpénztár tisztviselője, 23 éves korában Budapest.

Özy. STÖGER ANTALNÉ, nyéki Takács Mária, 78 éves korában Moraván. — ALMBE KÁROLYNÉ, Makray Ilona, 45 éves korában Budapest. — SZABÓ ISTVÁNNÉ, szül. revizsnyei Reviczky Kamilla, 48 éves

korában Budapest. — LACZKOVICS ALADÁRNÉ, Bock Józsa, 38 éves korában Budapest. — Dr. LAUFER JÓZSEFNÉ, szül. May Katinka Budapest. — Dr. HONZSAGA IRLÉS és neje, Wissinger Emma két éves gyermeke, Valika, Ólublón.

EGYVELEG.

* San-Franciscói vízvezeték. San-Franciscóban vízvezeték-hálózatot terveznek. A vezeték nehéz öntöttvas-csővekből készülne s összesen 148-8 km hosszú volna. A vizet a tengerből egy 19000 köbméteres és két kisebb — 3780 s 1890 m³-es — reservoir szolgáltatná. A reservoirok töltésére két 3000 lóerős szívőkészülék szolgálna. (G. L.)

(Soha vissza nem térő alkalom!) A jó hírnevű Kertész Henrik czég (Wien I., Wollzeile 34) egy millió gazdagon hímzett selyembatizáltblúz előállítására folytat abban a helyzetben van, hogy ezen pompás színű komplett batizát bluzokat bámulatos olcsó áron árulja. A blúz ábrája és bővebb felvilágosítás lapunk hirdetési közt található.

Kerber Henrik villanyerőre berendezett szörme, szőnyegmőző, poroló és tisztító intézete, Budapest, VIII., Nap utca 10. sz. hirdetésére felhívjuk szíves olvasóink figyelmét.

Első Leánykiképzési Egylet mint szövetség. Gyermekek és életbiztosító intézet Budapest, VI. ker., Tereztörök 40-42. Alapították 1863. — Folyó év május havában 1.832.600— K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.677.800— K értékű új biztosítási kötvényt állított ki. — Biztosított összegek fejében 129.809 K 50 fill. fizetett ki. 1910 január 1-től május 31-ig bezárólag 10.010.700 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 8.744.600 K értékű új kötvényt állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 609.010 K 68 fill. és az intézet fennállása óta 15.850.893 K 36 fillert fizetett ki. — Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legelőbb díjtételek és a legelőnyösebb feltételek mellett.

Szerkesztői üzenetek.

Nirvána királya. Szólalmok, melyeknek nincs semmi gyökere, csakúgy úszkálnak a levegőben, mint az ökörnyal.

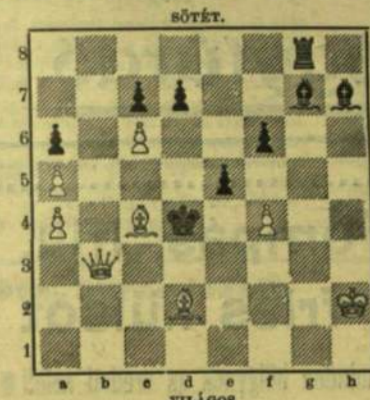
Visszavágó. Kezdetleges próbálkozás; eflélével nem lehet nyilvánosság elő lépni.

Árnyak. Döcögős verseléssel, ritmus és igazi rim nélkül mond el olyan dolgokat, a melyekben nincsen érdekesség.

Az ember tehetetlensége. Papucshős imája. Az első költészet és mélység nélkül való okoskodás, a másik tartalmatlan elméskedés.

SAKKJÁTÉK.

2697. sz. feladvány Schuster Zeigmondtól, Budapest.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A 21-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Akarat mellett parányi erő is csodás dolgokra képes.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

SVAGI SELYEM-nél jobb :: nem létezik! Kérjen mintákat tavaszi és nyári udonságaink ruháira és blúzra: Diagonale, Crépon, Surab, Moire, Crépe de Chine, Foulards, Mousseline 120 cm. széles méterenként 120 koronától kezdve, feketében, fehérben, egy színben és színesben, továbbá hímzett blúzok és ruhák batizáltból, gyapjuból, vászomból és selyemből. Csak a garantált szilárd selyemszöveteket árulunk közvetlen magánosoknak bérmentve és elvámolvá a lakásba. SCHWEIZER & Co., LUZERN U 24 (Svác.) Selyemkivitel. — Királyi udvari szállító.

ARCZÁPOLÁS. A modern orvosi Kosmetika a szépség megőrzésére és fokozására előírja: 1. Csak olyan szappannal szabad mosdani, mely az arczóból nem szárítja, nem ráncosítja. 2. Csak olyan ártatlan kenőcsöt szabad az arcra kenni, mely nem tartalmaz vegyi szereket, hanem bevívódik a bőrzebe s azt táplálván, gátat vet a fonyadásnak s elsimítja a ráncokat. 3. Masszírozni kell az arcot. A 18 év óta fiataló Kozmetikai Gyógyintézetben melyet dr. Jutassy József bőrgyógyász, egészségügyi tanár vezet, arczapolásra olcsón lehet előfizetni s néhány hét alatt meglepő eredményt lehet elérni. A kik az intézetet nem látogathatják, megveszik

A Bór- és Lithion-tartalmú vasmentes gyógyforrás Salvator kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál. Húgyhajtó hatású! Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta! Kapható áruházi kereskedésekben vagy a Szeged-Lipóci Salvatorforrás-Vállalatnál Budapest, V., Rudolf-utca 8.

Bőrápoló Készlet név alatt Jutassy dr. receptjei szerint összeállított bőrápoló szereinket (szappan, kenőcs, masszírozó készlet) és otthon önmaguk végzik a sikeres arczapolást. A Bőrápoló készlet ára — bő használati utatással — 5 korona. A Bőrápoló készlet azonban nemcsak a szép, tiszta, normális arcz és kéz bőrére való, hanem a kényes, érdes, durva, érzékeny, feszülő, száraz, petyhüdt, ráncos, hámlós, libabőrös, sömörös bőr ápolására, finomítására is szolgál. A Bőrápoló készlet kiegészítője a dr. Jutassy-féle Kosmetikus arczpor, mely ártalmatlanságára fölülmulhatatlan; a bőrt nem szárítja és mitesszert nem okoz. Arczporunk nemcsak szépíti és finomítja az arczobort, hanem védelmezi a lesülés és kiszáradás ellen s ezáltal a parlagi arczoknak is városias kinézetét kölcsönöz. Kosmetikus arczpor kapható hófehér, rózsás (naturel) és sárgás (krém) színben. Nagy 5 K., kis 3 korona. Bőrápoló készlet és Kosmetikus arczpor kapható minden nagyobb gyógyszerárban és drogériában. Direkt megrendelhető utánvétel ezen czímen: Kozmetikai Gyógyintézet Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 4. I. em.

3 Halogén fogorvosok fogorvosok fogorvosok IDEÁLIS SZER A FOGAK ÁPOLÁSÁRA FEHÉRíti A FOGAKAT ÉDZI A FOGHUSZT Kapható mindenütt, egy tubus ára 50 fillér.

Serravallo KINA BORA VASSAL Higiénikus kiállítás 1908. Legmagasabb kitünt. Erősítőszeregyenlő, vérszűzények és lábbadozók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer. Kitűnő ízű. 7000-nál több orvosi vélemény. I. Serravallo, a. g. kir. udvari szállító Trieste-Barcola. Vásárolható a gyógyszerárban filléres üvegekben K 2.80, literes üvegekben K 4.80.

Vesszőparipa liliomtejszappan Eredetije A kereskedelemben legvalamennyi orvosi liliomtejszappannak gyöngéd, puha bőr teremt és barta, a szípiálú maszt arczbőrrel. Évi fogyasztása sok millió darab! Naponta elismert-trakok! 2 alkalommal és 10 napig a szípiálú maszt! Több ponton is egyenlő a névre és a védjegyre: Steckenpferd! Kapható minden nagyobb gyógyszerárban, drogériában, házi és bolti áruházi elvételre. Gyártó: gyártó Bergmann & Co. Leipzig.

Vérszegény nők és gyermekek, kiknek erőállapota erélyes javításra szorul, a Vas-Somatoseban rendkívül értékes, vérképző erősítő szerre találnak. Ez nemcsak a vér vastartalmát fokozza, hanem javítja az étvágyat, emésztést és közérzetet is. Ezen kettős hatás nagy előnye érthető, ha meggondoljuk, hogy épen vérszegényeknél, sápkórosoknál és idegeseknél hiányozni szokott az étvágy, sőt, hogy rendszeren rossz emésztésben is szenvednek. — Hogy azokivül a vér helyes összetétele a kellő vasbevitelen kívül főleg a normális emésztési működéstől is függ. Ezért a Vas-Somatose oly sikereket érlel, melyeket a közönséges készítményeknél, melyek még gyakran szétkrekedést is okoznak és a gyomor nyálkahártyát és fogakat megtámadják (megfele-

MATTONI 'FELE GISSHUBLER természetes égvényes SAVANYÚVIZ Mielőtt tartós és egészszerű utiböröndöt vásárol, kérem tekintse meg saját készítményi bőrönd és bőr-díszműre raktárat :: CSANGÓ bőröndös, Olcsó szabott árak. A czím fontos. Múzeum-körút 5. sz.

JÓL JAR HA VALÓDI PALMA-KAUCSUK-SAROK VAN CIPŐJÉN. ROSSZUL JAR HA NEM ÜGYEL A VÉDJEGYRE

Hirdetések felvételnek Blockner I. hirdetőirodáján, Semmelweis-utca 4. Természetes szénásvány aranyáris a mohai ÁGNES forrás. Legjobb asztali és üdítőlél. Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaraknál. Járvány idején présorvati gyógyszernek bizonyult. Szék-kioldó Édeskuty L. Kapható mindenütt.

Ha fáj a feje ne tévovázzék, hanem Beretvás pastillát használjon azonnal mely 10 perc alatt a legmagasabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén. * * * * * Orvosok által ajánlvá. — Három dobozánál ingyen postai szállítás.

PARÁD

gyógyfürdő

*****
*****

Károlyi Mihály gróf tulajdona, Hevesmegyében, vastimsós fürdővel és hidegvízgyógyintézettel, égvényes kén-savanyúvíz, természetes arzén és vastartalmú vizek. Kiváló jó hatása ideg-, vér-, gyomor- és méhbetegségeknél, gyengeségnél ismeretes. Tiszta, enyhe levegő; sport; kirándulások. Modern kényelemmel berendezett szállóépületben 178 szoba áll a vendégek befogadására. Kiváló élelmiszer-mérsékelt árak mellett. Évad május 15-től szeptember végéig; a főévad június hó 21-től augusztus 20-ig tart.

Fürdőkabinok és folyosók gőzfűtéssel vannak ellátva
Prospektussal és bárminemű felvilágosítással készségesen szolgál a fürdőigazgatóság.

Az elő- és utóévdában a lakások 50%-kal olcsóbbak az állandó vendégeknek.

Pompás, ifju, üde, friss külsőt

kölcsönöz minden hölgynek az eredeti keleti

„Zeidijje”

szépségápolószerek használata.

Ezen szerek a keleti nők egész szépségét varázsolják elő és a legkövetkezőbbé a kozmetikumok. Egy készlet, mely áll keleti krém-ből (2 K) minden bőrtisztatlanság ellen, keleti mosdópor-ból (1.50 K) és keleti szappanból (1 K), melyek mindketten bárszappanok teszik a bőrt, keleti puderből (2 K) és keleti parfümből (4 K) bérmentve 10.50 K. Külön-külön az összeg előzetes beküldése és 30 f. portó ellenében kapható

Budapest: Török Józsefnél, Király-utca 12. és Török Sándornál, Andrásy-út 26. Temesvárott: Kulka Emil gyógyszerésznél, Pancsován Rádda Fr. gyógyszerésznél, Bréka, Bosznia. Zágrábban Sanitaria Ulica 25.

Most jelent meg: **„ZEIDIJJE” a szépségápolás aranykönyve.** Szerkesztette Ph. Mr. Gustav Proche gyógyszerész és a chem. kozm. laboratórium tulajdonosa, Bréka, Bosznia. — Diszkrét, portómentes küldés 60 fillér előzetes beküldése ellenében (levélbélyegeken is).

A **„ZEIDIJJE”** szépségápolószereket az 1909. párisi hygien. kiállításon aranyéremmel tüntették ki.

PAPEK JÓZSEF
BORONDÓS ÉS FINOM BORÁRU KÉSZÍTŐ

BUDAPEST
VIII. Rákóczi út 15.
Kizárólag jobb minőségű áruk
70% kedvez.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Megjelent a legújabb **„BAYARD”**
önműködő ismétlő zsebpisztoly. Cal. 7.65
(Browning töltényre).

Azonkívül dús raktár nyári sporteszközökben a leg-híresebb angol gyárosoktól.

Kimerítő sport- és fegyverárjegyzékét a lapra hivatkozva küldök ingyen és bérmentve

HUZELLA M. Budapest, IV., Váci-utca 28.

Rohitsi

Tempel
Styria
Donati

Legdusabb, természetes magnézium-glaubersósforrások.

Feltétlenül megbízhatóan működő tiszta, baktériummentes, hygienikus, félméteres

kristály-jégtömböket

készítő, legjobban bevált teljesen veszélytelen amerikai szabadalm.

„BAR-SEL” JÉG kézi gép

A gép nagysága szerint
15 perc alatt 3 kg., 6 kg. és 10 kg. kristályjeget

állít elő fagy-sóval, mely kiszáritva mindig újra meg újra, veszteség nélkül használható. A jég előállítása csupán a fagyó újbóli kiszáritásának munkájába kerül

Egyedárusító:
ABELES EMIL Brün-Königsfeldi gépgyár motor osztálya — Budapest, V., Váci-út 14.

Bemutató naponta d. u. 3-6 óra között. Sürgönyezim: **BARSEL BUDAPEST.**
Arjegyék ingyen. Megrendeléseket sorrendben 8 napon belül intézünk el.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS
Beregmege.

gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérések esete forog fenn.

Megrendelhető: **ÉDESKUTY L.**-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácsán.

As izzadságból származó feldörzsöléseket, tüzeségi fájdalmakat, kipállást, viszketést, sömört stb. a legbiztosabban megszűnteti a Csitáry féle **„SALINIL”,** mely az egészségre teljesen ártalmatlan, nem száritja, repeszt fel a bőrt, hanem elmulasztja a

láb-, kéz- és hónalj-izzadást

Kimélt a ruhát, cipőt és a harisnyát. Ara kimerítő használata utánissal 1.10 fill. Főraktár Török J. Budapest, Király-utca 12. Utánvétel vagy a pénz előzetes beküldésekor franco küldi: **CSITÁRY** gyógyszerész Berhida, (Veszprém-megye).

TATRALOMNICZ

legelsőrangú gyógyfürdő és üdülőtelep, modern szállóépület, vizgyógyintézet. Lovasversenyek. Tennis. Golf. Galambloverszet. Vadászat. Halászat. Kirándulások. Vasút. Posta. Távirda. Tel. Prospektust küld az igazg. Gundel Károly, igazgató.

LOHR MARIA

Colpko-vegyszereti tisztító és festései
intézet. Gyár: VIII., Baross-utca 85.
Főraktár: IV., Rákóczi út 16.
VIII., József-körút 2, IX., Calvin-utca 9, V. Harmin-
csud-utca 3, VI., Teréz-körút 39.

Kizárólag elsőrangú

bőröndök és bőröndárak

kényelmes havi lefizetésre

Kimerítő bőröndárjegyzék kívánatra ingyen

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa R.-T.

Budapest, IV., Károly-körút 10.

CSIZ-FÜRDŐ.

A kontinens legerősebb jód-
brom gyógyfürdője, nagy
radioaktivitással. Magjépe
gyógyeredmények a mirigyek
megbetegedései, vérék és mind-
azon alkati betegségeknek, hol a
jód mint **specificum** jó alkalm-
mazható. Ivo, fürdő, izasztó, hi-
degvízkúr, szénsavas fürdő.
Megnyitás május 1-én. Könyvelés
előrendi bérlet, számlárium,
gyógyesztár, zongora, lawn-ten-
nisz, tombolák, kirándulások. —
Vasutállomás, posta, távirda hely-
ben. Hivatalos orvos Kallós Jenő
dr. Államhivatalnok, katonas-
tisztok elő-utóidényben 50% ked-
vezményben részesülnek. Prospek-
tusmal szolgál a fürdőigazgatóság.
Család gyógyria otthoni hasz-
nálatra kitűnően bevált, megren-
delhető a fürdőigazgatóságnál és
Édeakty L. főelarsitónál Bpest.

ÓVJA A LÁBÁT

tyukszemek-
től, hóya-
goktól, ke-
ményedések-
től és min-
den más kel-
lemetlen-
ségtől a dr.
Högyes-
féle impr.
asbest-
talpak viselésével, a melyek
különösen a hántó talpizzadást
és talpjéást szüntetik meg. Párja
K 2.-1.-. Legjobb és legbiztosabb
segítség lábaknak a dr. Högyes-
féle imprügált Asbest be-
tétlapp, azélesklóval, párja
4 korona. Az azélesklóra egy
imprüg. dr. Högyes-féle Asbest-
talp van huzva, hogy a lábnak kel-
lemes és biztos fekvése legyen.
A járás ruganyosabb válik és a gyalo-
gló képesség nagyobb lesz. Ludi-
talpaknak nélkülözhetetlen. Kül-
des utánvétel Wien. L. Domini-
kanerbaitei 21.

Hölgyek figyelmébe

Mielőtt divatos női kiegészíték vásárolna, kérem
tekintse meg

PAPEK JÓZSEF
bőröndös és finom bőr-
áru készítő kirakatait
Budapest, VIII., Rákóczi-út 15.

Hölgyek figyelmébe !!!

Mielőtt divatos nap- és eser-
nyőt vásárolna, kérem tekintse meg

SINGER MÓR
ujjonnan épült ANKER-palotában,
Budapest, VII., Király-utca 2.
sz. a. lévő üzletét.

Rozsnyay vasas china bora.

Igen hatásos vérszegénység, sáp-
kor, neurasthenis eseteiben. Egy
1/2 literes üveg ára 3.50 kor.

A Rozsnyay-féle vasas china bor

egyike a legelterjedtebb és leg-
hatásosabb gyógyboroknak.
A külföldi készítményeket feltu-
mnija. Vérszegényeknek különö-
sen ajánlható 12476

Kapható:
minden gyógyszerertárban.

Továbbá a készítőnél:
Rozsnyay Mátya gyógyszer-
árában Aradon, Szabadság-tér

DALLOFF TEA

Dr. Dalloff párisi orvosól. kövérség ellen. A Dalloff
teát kizárólag Párisban készítik és az ártalmatlan-
ságáért teljes garancia nyujtják.

A kövérség a hölgyek szépségét befolyásolja és idő aldt
üregit és elegánsjától megfosztja őket. Hogy a terhes
kövérségtől megszabaduljunk, igyunk naponta 1-2 csésze
DALLOFF TEA. Rövid használat után eltűnik a
kettős toka, kövér nyak, kövér derék stb. A Dalloff tea
gracziós testalkatot kölcsönöz. Az első orvosi szaktekintő-
lyek ajánlják. Ara csomagonként 4.50 márká, duplacsomag
7.50 márká. Kapható minden gyógytárban. Központi
raktár: Engel Apotheke, Frankluri a/M., Budapest: —
Török Józsefnél. Genf: Central Apotheke, Zürich:
Dr. Dünnenberger.

Villanyerőre berendezett

Szörme-, szőnyegmegóvó-, poroló- és tisztító-intézet.

Ablak-, lakástisztító, szobabeeresztő, pormente-
sítő és féregirtó vállalat

Kerber Henrik, Budapest,

VIII., Nap-utca 10. szám. Telefon 53-55.

Alapított 1890-ben.

DÁVID KÁROLY ÉS FIA

doboz-, papíraru- és szab. fémkapocs-gyára

Budapesten, I., Mészáros-utca 58.sz.
Telefonszám 41-48. Sürgönyezim: Cartonage.
Gőzserőre berendezve.

A magyar kir. dohányjövődék szállítója.
::: Napi gyártás 150,000 doboz. :::

Párisi világlkiállítás 1900: Grand Prix.

Kwizda Restitition - Fluidja.

Mosóvíz lovak számára, egy liter ára K 2.50. — Udvari és
verseny-istállóban több mint 40 éve használatban; nagy fá-
radalmak után újra erősít, az inak merevségét megszünteti és
a lovat trainingben kiváló épségévé teszi.

Kwizda Restitition-Fluidja
szőjegy, czimke és csomagolás véde. Csak
sz. ut látható védjegygyel valódi. Kapható
minden gyógyszerertárban és drogeriában. —
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Fő-
raktár: **Török József** gyógyszerertára Budapesten,
Király-utca 12. Andrassy-út 23.

KNUTH KÁROLY

MEERNÖK ÉS GYAROS

Ca. és kir. ténésze József főher-
ozog udvari szállítója.

Gyár és iroda:
Budapest, VII., Garay-u. 10.

Központi víz- és gőzfűtések, légszusz- és
vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések,
szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. stb.
Tervek, költségvetések, jövedelmt előírány-
zatok gyorsan készíttetnek.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógy-
hely. Természetes forró-
meleg kén-savas források
iszapfürdők, iszapboro-
gatások, massage, víz-
gyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kád-
fürdők, gyógyviz-
szodák. Olcsó és gondos penzió. Cenz. köszvény, ideg-
bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld
ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.

HALL-fürdő. Felső-Ausztria.

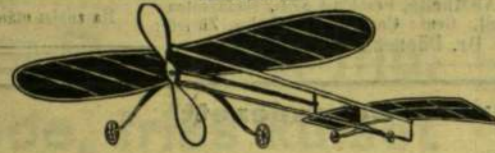
Elsőrangú jodbróm-fürdő. Európa
legrégibb és leggyógyhatósabb
jodforrása. Hény: május 1-től ok-
tóber 1-ig. Felvilágosítást és pros-
pektust küld az állami gyógy-
telepek igazgatósága :::
Dr. Gerstel sanatóriumra télen is nyitva van.

BLUZOK princesse RUHAK

costum és pongyolák
FALUDI LÁSZLÓ Bpest, VI. Andrásy-út 48.
Divatlap ingyen!!

WESZELY ISTVÁN

sport ujdonságok üzlete IV. Váci-utca 9. szám
kírákat tessék megtekinteni. Gyermekek öröme: repülő-
verseny emléktárgyak, Latham, Grade, Demoiselle,
Blériot repülőgép kis modellek. — Repülőgép model-
alkatrészek.

„ CSELÉDKÉRDÉS MEGOLDVA. „

CIRINE szab. parkett, linoleum, butor, márvány beergasztó
és fényesítő szer, nélkülözhetetlen minden háztartásban, ol-
csóbb, kiadósabb mint bármely beergasztási mód viaszszal.
Óriási munkamegtakarítás. Nem kell napoként kefélni és
felmosható. 1 kgr. (30 négyzetméternek) 3 kor., 5 kgr. vétel-
nél postán bérmentve. Magyarországi vezérképviselet **Aczel**
Gyula Budapest, VII. Rákóczi-ut 14. — Telefon 49-64.
Kérjen prospektust. Kérjen prospektust.

A **MARGIT-CREME** a főrangú hölgyek kedvence
szépség szere, az egész világon el van terjedve.
Páratlan hatása szerencsés összehatásában rejlik, a bőr
azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt
észlelhető.

Mivel a **MARGIT-CREMET** utánozzák és hamisít-
ják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak
ilyen készítményt vállal a készítő mindenemmi felelősséget.

A **MARGIT-CREME** ártalmatlan, zírítalan, vegy-
iszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

Ara 1 K. Margit-szappan 70 fill. Margit-ponder 1'20.

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.
Kapható minden gyógyszerár. illatszer- és droga-üzletben.

RATIONALIS
HOMOKÉRTÉKESÍTÉS
hez szállítunk munkaképes
:: gépeket és formákat, ::
tégla-, ürblokk-, tetőcse-
rúp-, csatorna- és ala-
.. csövek gyártására. ..
Saját modern szerkezetek különl. gépgy.
Dr. GASPARY & Co.
Markranstädt (Németország).
— 228. számú broszura ingyen. —

SOHA VISSZA NEM TÉRŐ ALKALOM!

Minden hölgy megvásárolja!
Selyembatízt gazdag
hímzéssel, egy teljes
bluzhoz csak **K3.50**

Mesésen szép:
A legszebb színekben mint: fehér, vilá-
goskék, rózsaszín, ecru, divatilla
és feketében kapható. Egy millió ly se-
lyembatízt bluznak készítése követ-
kezésben abban a helyzetben vagyunk,
hogy ezen teljes batízt bluzokat gazdag
hímzéssel 3 kor. 50 filléért árulhat-
juk, 6 kor. helyett, amibe rendes kö-
rülmények között kerülnek. 3 darab vá-
sárlásánál csak 9 kor. 80 fillér, mely-
hez ingyen egy csipkejebot is mellékel-
tetik. Egyedelarúsítás utánvét mellett.

HEINRICH KERTÉSZ, WIEN
I. WOLLZEILE 34 - XVII.

KERESZTÜL TÖRVE

a kezlet nehézségén
ma már a szabadalm.
**Hamu-
rosta**
a háziasszonyok ked-
vence! Oly egyszerű
és egyszerű, amilyen,
rengeteg időt és fárad-
ságot takarít meg és
sok veszélytől óvja
meg Ont.
**Folyosóra menés,
fújtatás, lóballás a
multó, Vele a vaslós
álvost. Már az első kísér-**
let elragadja és hálásan tovább ajánlja. Kérjen ingyen és bérmentve
illesztési leírást. A Hamurosta árulja **K 2'80.** Kapható minden
szaküzletben. Vezetékviselek **ARAK és TÁRSA**
Budapest, VIII., József-körút 33. — Postai széküldés utánvétel.
vagy az ország előzetes bekludése ellenében.

let elragadja és hálásan tovább ajánlja. Kérjen ingyen és bérmentve
illesztési leírást. A Hamurosta árulja **K 2'80.** Kapható minden
szaküzletben. Vezetékviselek **ARAK és TÁRSA**
Budapest, VIII., József-körút 33. — Postai széküldés utánvétel.
vagy az ország előzetes bekludése ellenében.

VASÁRNAPI UJSÁG

26. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** BUDAPEST, JUNIUS 26.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.	Egyes szám ára 40 fillér.	Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona, Félévre — 8 korona, Negyedévre — 4 korona.	A «Világkronika»-val negyedévenként 80 fillérral több.	Külföldi előfizetéseket a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.
--	---------------------------	--	--	---

TAVASZI ÉS NYÁRI

kellematlenségek, melyek leginkább mutatkoznak

**viszketés, sömör, ótvar, sebek, kipállás,
bőrbajok, ekzema, aranyér, izzadtság,
feldörzsölésnél**

tökéletesen kezelhetők a valódi

Erényi-ICHTIOL-SALICIL

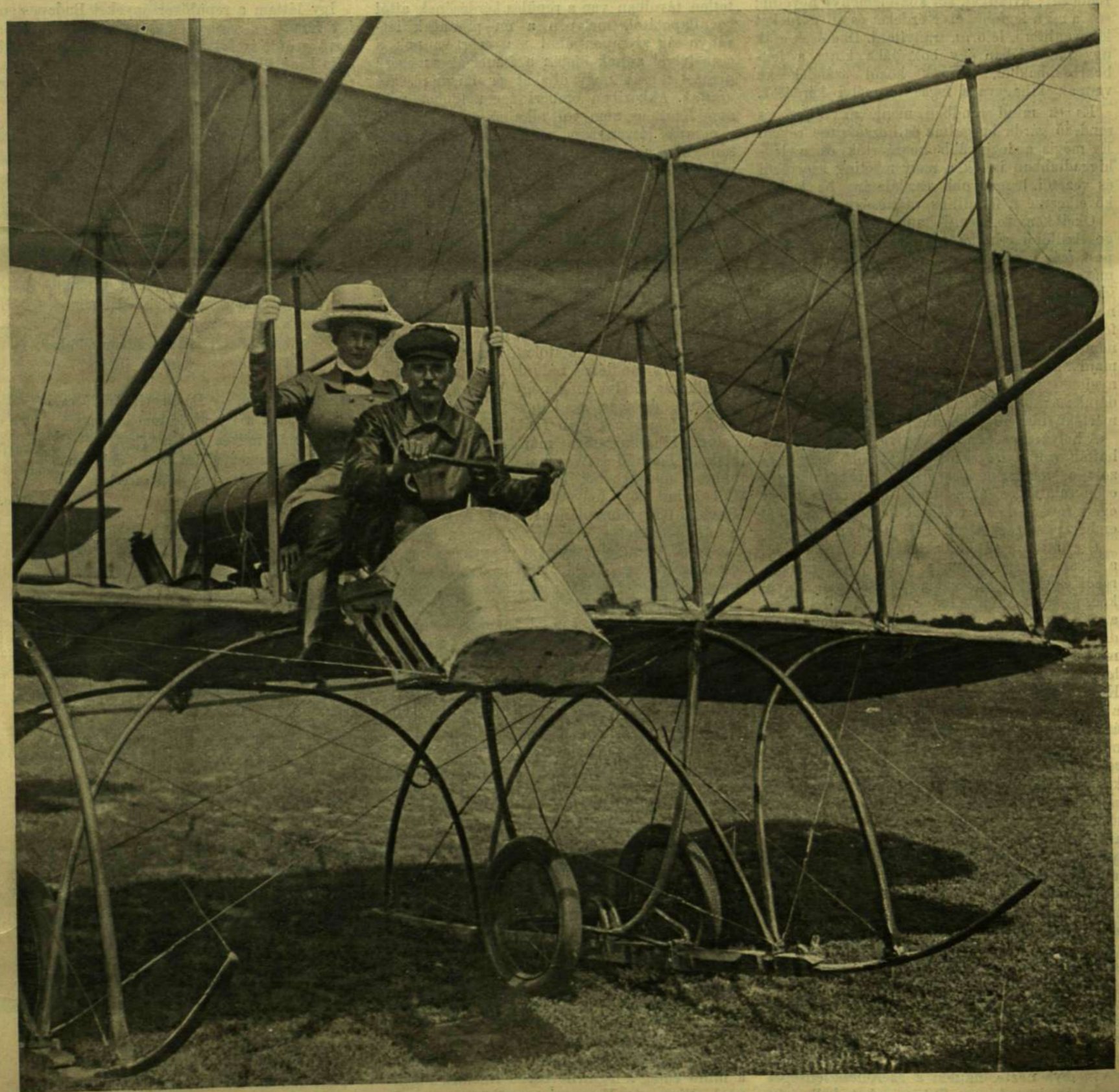
segítségével.

Ahol az összes létező szárító, dezinficiáló, fájdalomcsillapító, tüzeséggel hűsítő szerek nem használtak, ott az „ERÉNYI-ICHTIOL-SALICIL” volt és lesz az első segítség.

Eredeti „Erényi-Ichtiol-Salicil” 3 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla **DIANA-**gyógyszertára, **Bpest, Károly-körút 5.**

Több mint egy millió köszönőlevél a világ minden részéből. (Postai megrendelések utánvét mellett aznap szállítanak.)

AUGUSZTA FŐHERCEGNŐ ELSŐ FŐLSZÁLLÁSA WARCHALOVSKY REPÜLŐGÉPÉN. — Gémery Béla amatőr-flyvotelo.